

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDEKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hatásos petty sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitár sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 267.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, december 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérei: Fejfel a falnak.
A szolnoki mandátum.
Talált kincsek Dorosmán.
Főügyész helyettes a sajtószabadság mellett
József főherceg-szanatórium-egylet.
A zsába.
Vilmos császár és a szobrások.
Ingyen kenyér!
Iparos társaság Aradon.
Ritter Demkóczy von Dobzsanitzki Aradon.
A temesmegyei tisztújítás.
A német dalosnokok ellen.
Vörös családi dráma.
Tárca: „Bajos történet.” Irta: Oberm.
Csarnok: A kétféle róta. Irta: Gárdonyi Géza.

Fejfel a falnak.

Arad, december 19.

A főváros törvényhatósága az ő tegnapi közgyűlésén csakugyan elfogadta egy érdemesült vaskalapnak, nyug. kir. táblai bírónak azt az indítványát, melyszerint a közgyűlés felir a kormányhoz, és kéri, hogy a bajvétségre, mint különleges büntetendő cselekményre vonatkozó fejezet a büntető törvénykönyvből hagyassék ki, és a párbaj a testi épség vagy élet elleni közönséges büntény gyanánt tenintessék. Első pillanatban zavarba jó az ember, hogy az indítványozó fölött csodálkozzék-e, vagy a fővárosi törvényhatósági bizottság fölött, mely ezt az indítványt nagy többség mellett elfogadta. Ha ezt az indítványt egy nyárspolgár teszi, vagy egy

vesszőparipára kapaszkodott demokrata, akkor megérthetné az ember, de nehezebb megérteni, hogy egy táblai bírótól került ki, egy bírótól, a kinek bölcsességével a régi magyar törvénykezés a legsúlyosabb és kétebb esetekben helyettesítette a paragrafust.

Ha csak egy kissé elfogulatlanul ítéljük meg a párbajt, be kell látnunk, hogy az nem valami kívül eső okokból támadt fekély a társadalom testén, hanem mélyen gyökerező belső nyavalyának a szymptomája, tünete, és hogy azt nem lehet se bélyegsüűt vassal, se tömlő- és fegyházzal, sem existenciák tönkretételével gyógyítani, hanem csakis a belső baj orvoslásával.

A párbaj az ököljog és a barbarizmus ikertestvére. A művelt görög s római világ nem ismerte, a frankok barbarizmusával terjedt el a világon, és a politikai és társadalmi eldurvulás fokmérője; és hogy manapság több a párbaj, mint csak száz év előtt is volt, annak az az oka, hogy a modern ember — dacára a gőz és villany csudáinak — fegyelmetlenebb és durvább, mint a régi világban volt. A magyar alkotmányos élet korszaka, a táblabírói világ, midőn ország- és megyegyűlésekre diszruhában mentek a karok és rendek, szintén nem ismerte a párbajt és ha a gyűléseken egyik másik a szavaiban megfélekedett a tisztességről, súlyos és rögtönös pénzbírság volt a büntetése. Ma kockás otthonkában obstruálnak és vadaskodnak a törvényhozók és bizottsági

tagok, és a zöld asztal körüli hang gyakran keveset különbözik a söntésekétől. S mit mondjunk a szalonokban uralkodó társadalmi műveltségről? Mit mondjunk fiatalságunk erkölcsi fegyelmezettségének színvonaláról? Bizony az ököljog uralkodik mindenütt, és ha egyik-másik helyesebb nevelésű és finomabb műveltségű embernek önhibáján kívül csorbát ejt önértetén a keztyűs parasztok virtusa, hát nem marad annak a számára sem más hátra, mint amit az uralkodó ököljog diktál — a verekedés, mert különben kizárják, kigolyózzák a tisztességes társadalomból.

És midőn a legjobbak, a legártatlanabbak ily kényszerhelyzetbe kerülnek, midőn még a tartalékos tiszt rangot is becsületlenül elveszteni volna kénytelen az olyan; ki — bármilyen kényszerhelyzetben — megtagadná a párbajozást, akkor előáll egy királyi táblai bíró, és azt indítványozza, hogy a párbajozók a közönséges gyilkosokhoz képest legyenek ítélve és büntetve, hogy a barbár társadalom átkához, mely a modern embert a ferde fogalmak kényszerével kard és pisztoly elé erőszköltta, járuljon ezután a törvénykezés részéről a becsstelenség, a tömlő és a párbajozó létfeltételeinek megsemmisítése.

A mi már a fővárosi bizottságnak az indítványhoz való hozzájárulását illeti, az inkább érthető; a tömeget gyakran a divatos, néha a 24 óráig tartó ephemer jel-szavak befolyásolják; azonkívül a szóban

TÁRCA.

„Bajos történet.”

Irta: Oberm.

Méltóságosan, mint egy király, lassu és halk léptekkel jött lefelé a második emeletről. A lépcsőházban egy pillanatra megállt, szivarra gyújtott; a köpenyes prémes gallérját felhajtotta és kilépett az utcára.

Szeles, havas téli este volt.

Az emberek zsebre dugott kezekkel, lefelé hajtott fejfel bandukokkal a sikos gyalogjárón, aprókat lépve, jól a homlokba húzott kappal.

— Ujha, most még csak az kellene, hogy ne kapjak kocsit — gondolta magában a férfi, már jó előre bosszankodva az eshetőségen, hogy vagy három utcán kell keresztül mennie, míg kiér a körútra.

— Csak jönne erre egy! — óhajtottá őszintén és ebben a pillanatban semmi egyéb nem gondolt, mint arra, hogy hideg van s a szél az arcába fujja a havat.

Valóban, teljesen megfélekedett arról, hogy pár perccel előbb egy nagy dráma utolsó felvonása játszódott le közte és egy asszony között. Csak arra gondolt, mi lesz, ha csakugyan gyalog kell megjárnia azt a hosszú utat! Bár még fülebe csengett a végszó. (egy halálosan kimerült lélek utolsó jajsza.)

de nem érzett semmi felindulást, vagy részvétet.

— Ezek az asszonyok boldogok, ha komédiázhatnak, — gondolta magában később. Tulajdonképen minden asszony született színésznő, s a melyeknek nem jutott a színpad és publikus, az beéri azzal, ha az urának vagy a szeretőjének komédiázhat. Csak hogy sokkal kellemesebb dolog nézőnek lenni, mint szereplőnek az ilyen játékokban. A hős vagy isten, vagy gazember.

Es mindenképen csak rajta fordul meg minden. Vagy elbukik magától, vagy mások buktatják el. Semmikép sem hálás a szereplőkör. Ime ez az én példám! Miután végighallgattam egy hosszú morál-prédikációt, — szépen ajtó elé tettem, azzal a felvilágosítással, hogy csapodir, hitvány, léha s tudom is én még milyen gazember vagyok. — Es legyen az embernek kedve az asszonyokhoz. Szörnyűség!

Ennek a monológnak az utolsó pár szava nem volt valami őszinte. Az író nem vette komolyan, a mi ebben a dologban a tanulság volt. Mint ahogy nem vett komolyan semmit, ami az asszonyokra vonatkozott. De azért szeretette őket. Sőt nagyon szerette. Valamint azok is őtet.

A „Fátyolképek” szerzője és a „Nők” írója, a finom pszichologus, most sem nagyon busult azon, hogy valaki miatta szenved. Egy kicsit talán természetesnek is találta.

— Az asszonyok szeretnek szenvedni; bol-

dogoz, ha sirhatnak valamiért. Azok a férfiak valók nekik, a kik miatt örökké bizonytalankodhatnak. Mert ez fáj. A kikre féltékenykedhetnek, mert a féltékenység szörnyű kín. A kit megvethetnek; mert olyan szép az, ha ilyen fájdalmas végletek sajogtatják a lelket! És mily megható, ha le lehet borulni, önváddal a szívből, lelki furdalástól üzelve, egy nyomorult előtt, — a kit kénytelenek szeretni.

S milyen gyönyörrel duskálnak ezekben a variációkban! Ez az életemük! Meghalnának, ha egyszer egy kis nyugalmas boldogságban volna részük. Vagy — hogy olyan nagyot ne mondjak — legalább is oda volnának az unalomtól.

Ah, a szenvedés! A vívódások! A lelki gyötrelmek! S hogy ezt mit férfiak még meg nem untuk annyi ezer esztendő óta! Szerencsére vannak olyan asszonyok is, a kik beérik a szimpla boldogsággal. Ha ezeknél nem pihenhetné ki magát olykor az ember, meg kellene bolondulni.

Most már türelmesebben folytatta az utját, ezt a kérdést tisztázva látta.

Egy kicsit gondolt is arra, hogy talán fel kellene keresnie egyikét ezeknek a szimpla asszonyoknak — volt neki sok — de aztán meggondolta a dolgot.

— Nem, most haza megyek. Reltentő kedvet érzek magamban a munkához. Most írnom kell. Megírom ezt a mai dolgot Csinálok belőle egy bajos történetet. Asszonyoknak valót.

levő határozatnál politikai momentumok is közbejártak. A párbajjal egy pápai zuáv akarta az országgyűlésen a szólás-szabadságot korlátozni, megfélemlíteni és a főváros törvényhatósági bizottságának közgyűlésén éppen a feketék támadtak az indítvány ellen; persze nem a méltányosság és józan ész szempontjából, hanem politikai agyarkodásból és a klerikális taktika követelményeihez képest.

Hisszük és reméljük, hogy mire a fővárosi bizottságnak ez a határozata hozzájárulás végett a többi törvényhatóságokhoz is el fog jutni, hogy akkorára az aktuális politika pora, mely e kérdést ma körül fogja, majd elül és tisztán fognak feltűnni annak a humánus és észszerű felfogásnak a körvonalai, melyek a magyar törvényhozást a párbajvétségek most érvényes elbirálásánál vezették, s melyek arról tanuskodnak, hogy a magyar szellem világos és emberies észjárásához képest tartózkodott a társadalomban uralkodó ököljog átkát, mely feleszámban ártatlanokat sujt, a törvény fokozott szigorával súlyosbitani.

A párbajmánia társadalmi betegség, és azt csak társadalmi uton lehet gyógyítani.

A szolnoki mandátum.

(Kiss Ferenc mandátuma.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 19.

A kir. Kuria II. választási tanácsa ma Vavrik Béla elnöklete alatt, Valentik János és társainak Kiss Ferenc szolnoki orsz. képviselő mandátuma ellen beadott petícióját tárgyalta. A választás 1901. október hó 2-án folyt le és Kiss Ferenc 71 szavazattöbbséggel lett megválasztva Kreutzer Balázs ugyancsak szabad-elpárti jelölttel szemben. A petíciót Mandel Sándor dr. szolnoki ügyvéd adta be nemcsak a képviselő, hanem a választási elnök Zrumetzky Béla ellen is. Választásvédőként Nagy Dezső budapesti ügyvéd jelent meg, Zrumetzky képviselőtében Pólya Béla szolnoki ügyvéd, ezenfelül 10 választó nevében Szendrei Henrik

ugyancsak szolnoki ügyvéd jelent meg, mint védő.

A petíció ellen alaki kifogás nem emeltvén, elnök felhívja a kérvényezők megbízottját a kérvény ismertetésére.

Mandel Sándor dr. első sorban Zrumetzky Béla választási elnök részrehajló eljárását ismertet. Az elnök a Kreutzer-választókat a választás napján olyképpen helyezte el, hogy azok Kiss Ferenc kortestanyája előtt egy alkalmilag emelt deszkafal mögött mehettek csak a választási helyiségbe, ahol is a Kiss Ferenc-párti kortesek vesztegetéssel és fenyegetéssel igyekeztek áttéríteni őket pártjukba. A kerítés Kiss Ferenc képviselő költségére készült. A választási elnök maga járt el szavazatot gyűjteni Kiss Ferencel és a választás egész lefolyása alatt részrehajló volt s a Kiss-párt érdekeit igyekezett előmozdítani. Kordont állított fel minden olyan utca végén, ahol a Kreutzer-pártnak kijárata lehetett volna a városba; a kordon oly furfangosan volt felállítva, hogy a párt emberei sem ételhez, sem vízhez nem juthattak. A kordonon csakis Kiss-párti emberek mehettek keresztül, míg a Kreutzer-pártiak előtt egészen el volt zárva. Bemutatja a választási térképet.

Az elnök ezen törvénytelen és részrehajló intézkedései alapján kéri kimondani a választás érvénytelen voltát.

A választás érvénytelenítése céljából felhossa a következő vesztegetési, etetés-itatási eseteket:

Tóth János jászalsószentgyörgyi főjegyző felhívta magához a választókat és kijelentette nekik, hogy ha Kreutzer szavaznak, felemeli az adójukat, de ha Kissre, akkor leszállítja.

Kiss Ferenc az alsó közbirtokosságnak megígérte, hogy ha reá adják szavazatukat, kieszközli, hogy a városnál régóta heverő és őket illető 5000 frtnyi illetékvisszatérítés nekik mielőbb visszatérítessék.

A megvesztegetéseket tökéletes rendszerességgel, megfontoltsággal, szervezeten vittek keresztül. Szolnoki intelligens uri emberek, felfogadott kortesek és a képviselő fiai végezték a vesztegetés munkáját. Fel volt osztva köztük az egész város és a kerületbe tartozó

községek. Több mint 40000 koronát fordított Kiss Ferenc vesztegetési, etetési, itatási költségekre. Felmutat egy levelet, a melyet Kelemen József egyik főkortes irt Kissnek; a levélben megfenyegeti a képviselőt, hogy ha neki az általa szállított minden egyes szavazatért a 15 frtokat meg nem fizeti, elárul mindent Kreutzeréknak. A Kiss Ferenc elnöksége alatt álló külső szolnokmegyei takerékpénztár kijelentette, hogy csak azon váltóadósok kölcsönét hajlandó prolongálni, a kik Kissre szavaznak.

Községi legelők, feles kukoricaföldek adásával, illetőleg elvonásával befolyásolták a választókat.

Mindezen állításai igazolására tanukat nevez meg és kéri a bizonyítási eljárás elrendelését és annak értelmében a választás érvénytelenítését.

elnök konstatálja, hogy az írásbelileg beadott petícióból a kérvényezők képviselője több pontot nem hozott fel beszéde folyamán.

A Kuria ezután a vizsgálatot elrendelte és a vizsgálattal a budapesti táblát bizta meg.

Talált kincsek Dorosmán.

(Hat véka drágaság a föld alatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 19.

Még mindig akadnak jámbor emberek, a kik kincskereséssel foglalkoznak, mivel azt hiszik, hogy a föld alatt zsákokban, fazekakban hevernek a drágaságok. Most a dorosmai tanyán tartja magát az a hit, hogy ott négy gazdálkodó hat véka kincset ásott ki a föld alól. A talált drágaságokról szóló sok szóbeszédre aztán tudomást vett a hatóság is, amely most ebben az ügyben vizsgálatot is indított.

A napokban a dorosmai szolgabírói hivatalnak tudomására hozták, hogy B. Nagy Antal dorosma-tanyai lakos a földjén ásásokat végeztetett és ez alkalommal töménytelen mennyiségű kincstere akadtak. A munkások ásták a földet és az ásó megakadt a földbe rejtett drágaságokban. Erre tovább ástak és a szikes homokból előgurult egy fényes arany. Estére kiásták a földből az összes kincset, mely lehetett vagy hat vékára való.

Es beleviszem ő nagyságát egész valóságában. Hadd lássa magát és térjen meg. Ugy van. Megírom benne az egész asszonyt s hogy valahogy rá ne ismerjenek, a haját feketének mondom, a szeméit meg sötétnek.

A neve pedig — mi is legyen a neve? No... valami alkalmas nevet a manóba is! Mária — eh, nagyon szentimentális. Magdolna? Isten ments, még azt hiszi, hogy sértegetni akartam. Dé miért kell, hogy épp a bibliából... lehet Anna is, meg Teréz is... nem, Auróra. Auróra... ez spanyolos. Eh — majd csak találok valamit.

Most már sarkalta a munka láza és noha a körutra ért, megfeledezett arról, hogy kocsi akart ülni és gyalog ment tovább.

— Lehet különben, hogy nem is jutok íráshoz. Mire haza megyek, már ott lesz az asztalomon a levele: „Jöjjön ide rögtön. Érti. akarom, hogy jöjjön. Hazugság volt minde. Szeretem, imádom, dacára, hogy megvetnem kellene.” Igen... Ezt már annyiszor hallottam. Így szokták helyreütni az elhamarkodott dolgokat. S azt hiszik, hogy ezzel minden jól van. Azért se! Most az egyszer megleckéztem, irgalmatlanul megleckéztem. Elvégre, csak nem türhetem, hogy packázzék velem, pusztán azon a jogcimen, hogy szeret? Hohó, asszonyom! most az egyszer irgalmatlanok leszünk magához! A rózsás kis szarvacskákat, ha le nem törhetjük, legalább megpuhítjuk küssé, hogy ne használhassa többé. Igen, ugy

lesz. Ha ir, azt feleltem neki: „Nem, soha többé.”

Ez elhatározása közben szépen haza ért. Szinte vidáman rohant fölfelé a lépcsőkön és fütyürészve nyitott be a lakására.

— Nem volt itt senki? — kérdezte a szolgától, a ki a budájából kihámozta.

— Senki — felelte az — csak egy levelet hoztak az elébb, alig öt perce.

— Ahá! Hát igazam volt. Ez tőle lesz bizonyosan — gondolta magában örvendezve és befelé indult.

Valóban az asszony irt... A borítékrol is látta, a nélkül, hogy a kezébe vette volna.

— Akár el se olvassam. Tudom, mi áll benne. Most hát legyünk kegyetlenek!

És mosolyogva tépte fel a levelet.

Valóban a levél tartalma nem sokan különbözött attól, a mit magában elgondolt. Csak egy pár szó volt az egész.

„Igen kérem, jöjjön ide rögtön. A maga szegény, szomorú, szőke rabja kéri. Jöjjön ide rögtön. Mert ha nem: megbánja. Én tudom: megbánja.”

— Mit mondtam? Jóvá akarja tenni az egész kis ügyet. De abból semmi sem lesz. Tessék bűnhődni. Nem is válaszolok neki. Hadd sirjon. Különben is késő van és én irni akarok.

És leült, hogy megírja a „bájos történetet” egy asszonyról, a ki nem éri be az egyszerű boldogsággal, hanem mindenféle komplikált

örültségekkel tömi tele az agyát és elhitteti magát, hogy ő martyr, a kinek szenvedni kell.

— A vége az lett, hogy mikorra az asszony végre józanul kezd gondolkodni és világos szemmel néz maga körül: akkorra a férfi elhidegül tőle, mást szeret.

Ebből aztán tanulhat! De az átmenetet gyönyörűen meg fogom írni, valamint az előző töprengéseket is. Nagyszerű lesz.

Sietve szedett elő tollat, papírt és irt. Két óra lefolyása alatt a novella készzen volt.

Akkor lefeküdt és az ágyban, gyertyavilág mellett még egyszer átfutotta a kéziratot.

— Az asszony alakja nagyon bájos és igen valóságos; mondhatnám megható, a mint tuskodik, küzd, lemond és végre belátja, hogy bolondság volt mindezt végig csinálnia. Nagyon helyes.

Azok az asszonyok, a kik mindenáron kiváltságosaknak akarnak látszani: tanulhatnak belőle.

Minek is az a sok sallang, cifraság és függetelék, a mit a lelkükből szedegetnek elő és ráaggatják az érzelmeiket.

Tessék szeretni, de minden körülménység nélkül. Ez az igazi, a szép és természetes dolog, asszonyaim...

Másnap reggel, alighogy elkészült az öltözködéssel, a szolga levelet hozott be számára.

— Ez már a második — gondolta és elé-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

A följelentés azt is fölfedezte a hatóság előtt, hogy hol van a kincs. B. Nagy Antal gazdálkodó a földből kiásott drágaságokat a tanujára hordatta s ott megosztzkodott azon Bálint Antal, Apáti Ferenc és Csikósi János gazdálkodókkal. Mindegyik emberre másfél vékával jutott a talált drágaságokból.

A dorosmai fészolgabirói hivatal a följelentés tárgyát közölte a csendőrséggel, amely ennek alapján megindította a följelentett emberek ellen a nyomozást. Bár többen azt vallják, hogy a nevezetteknel régi arany- és ezüsttárgyakat láttak, a följelentett gazdák tagadják, hogy kincset találtak volna.

Az ügy most a szegedi kir. járásbiróság elé került. Csala Sándor járásbíró már meg is idézte a bíróságra a följelentett embereket, hogy kivizsgálja, vajjon van-e a meszeszerű dologban valamennyi valóság.

A vizsgálat megindítása több okból is szükséges volt. Az ilyen módon talált kincsek harmadrésze ugyanis az államkincstárt illeti; erről valószínűleg tudnak B. Nagy Andrásék s ezért vonakodnak vallomást tenni. — föltéve, hogy ez az ásatási história egyáltalán megfelel a valóságnak.

De ha a följelentés igazat mond, akkor az ügynek van más oldala is, a mely még fontosabb: a tudományos szempont. Nem lehetetlen, hogy a pénzek vagy ékszerek oly ritka régiségek, melyeknek értéke sokszorosan felülmúlja a tiszta aranyértéket. S ez esetben roszszul számítottak a kincésások, mert az őket megillető részt elég jó áron vennék meg tőlük a muzeumok, s a titkolódzás csak ártalmukra lehet, mert költséges eljárásokat provokálnak maguk ellen.

TÁVIRATOK.

A lengyel diákok tüntetése.

Berlin, december 19. A Tonhalleban tegnap a német diákok egyesületeinek szeniorai meghívására nagy gyűlés volt, a mely tiltakozott a berlini egyetem lengyel diákságának legutóbbi tüntetése ellen. Az előadó és több szónok beszéde után nagy lelkesedéssel két hatá-

gedetten húzta végig ujjait finom, gondozott bajuszán. — Lássuk csak, ez milyen hangnemből támad nekünk?

„Birátom, a szomorú, szőke asszony nincs többé, mikorra e sorokat olvassa. Várta sokáig, éjjel is elmult. Addig tele sirta könnyel azt a kis párnát, a mit maga küldött neki. Akkorra kialudt a kályhában a tűz, a szoba hideg lett. A maga szőke asszonykája elkezdett dideregni, fájni. A szoba hideg volt. Ő oda állt az ablakhoz és leste az arra robogó kocsikat. Mindegyikről azt hitte, hogy meg fog állni a kapu előtt és kiszáll majd belőle valaki, a kinek el kell jönnie. De nem jött. Éjjel után két óraker megírta ezt a levelet, aztán a fázós, didergő szívébe beküldött egy golyót, kicsit és meleget... Így volt. Isten vele édes...”

Lehetetlen... ez... ez lehetetlen, — suttozta magában elrémülve s az egész testét halálös remegés szállta meg.

— Lehetetlen... — mondogatta magában egészen addig, min oda ért az asszony házához.

— Képtelenség... álom... — hitette el magával még akkor is, mikor benyitva a lakásba, egy sereg idegen embert látott az előszobában. Berohant.

A hálószoba ajtaja előtt egy piszkos kezű ember kuporgott, valami kampós végű szerzőszámmal igyekezvén kifeszíteni a bezárt ajtót...

rozati javaslatot fogadtak el. Az egyik kéri a lengyel diákokat, hogy németellenes érzelmeiket a főiskolákon ne juttassák kifejezésre. A másik határozat kéri a kultuszminisztert, hogy tegyen intézkedéseket a főiskolai tanulmányok hátráltatása ellen.

Főügyész helyettes

a sajtószabadság mellett.

(Sajtópör egy csomó újság ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 19.

Az albertfalvai legények állandó háborúságban éltek a Dragovics testvérekkel: Józseffel és Rudolfal. Ezek voltak a legduhajabbak az egész községben s szívesen megragadtak minden alkalmat, hogy egyik-másik legénynek meglékeljék a koponyáját. A mult 1900. év január elején azonban alaposan megjárták, mert csunya módon számolt le velük a község és a környék felbőszült sváb fiatalsága. Összeálltak vagy tizen s husángokkal felszerelve, megtámadták a garázda testvéreket, mikor ezek az albertfalvi Glatz-féle kocsmában ismét duhajkodni kezdtek.

Az egyenetlen harcban az idősebbik Dragovits fiu halva maradt a csatatéren, az ifjabbikat pedig úgy elverték, hogy hetekig feküdt élethalál között a kórházban. A Magyar Híradó című könyvmatos lap, amely az esetről hirt adott, a Dragovits fiuk leánytestvéreiről is megemlékezett s a helyszínén kün járt tudósító azt írta róluk, az ott nyert információk alapján, hogy *ledér, könnyelmű életmódot folytatnak.*

A Dragovits leányok: Ilona és Mária ezért sajtópert indítottak, rágalmozás és becsületsértés vétségeért nemcsak a könyvmatos ellen, hanem megvádolták *mindazon újságokat* is, amelyek a könyvmatos lapból az inkriminált közleményt átvették. Így kerültek vád alá Adorján Sándor a Magyar Nemzet felelős szerkesztője, Zempléni P. Gyula a Magyarország munkatársa, Szeredai Leo, az Egyetértés munkatársa, Pápay Jenő a Magyar Híradó könyvmatos törvényszéki tudósítója, Dobó Miksa a Neues Pester Journal munkatársa, Donáth Vilmos a Neues Politisches Volksblatt munkatársa, és Kovács Arnold a Politisches Volksblatt munkatársa. A törvényszék pedig nemcsak a könyvmatos munkatársát, aki a cikkért a felelőséget elvállalta, hanem a *bevádolt többi újságírókat is elítélte*, mert ezek az inkriminált cikket lapjaikban közzétették.

Ezért Pápay Jenőt, a könyvmatos tudósítóját becsületsértés vétsége címén 140 korona, Adorján Sándor szerkesztőt, Zempléni P. Gyula, Szeredai Leo, Dobó Miksa, Donáth Vilmos és Kovács Arnold hírlapírókat pedig 80—80 korona pénzbüntetéssel sújtotta, mint az inkriminált közlemény átvevőit.

Az elítéltek felebbezése folytán felkerült az ügy a budapesti ítélőtáblára, ahol ma tárgyalta azt az I. büntetőtanács Frenreisz István tanácselnök és dr. Zolnai Antal bíró előadása alapján. A tárgyaláson megjelent vádlottakat Beresely Antal dr., Keszits Antal dr. és Hercz Mór dr. ügyvédék védtek. Mint hivatalból kirendelt közvédő Babe Titusz dr. ügyvéd volt jelen.

Szeanzációs fordulat állott be a tárgyaláson. Baloghy György dr. főügyész helyettes megjeleneése. Baloghy végighallgatta a tárgyalást és feltűnést keltő nagy beszédet tartott a sajtószabadság mellett. Veszedelemes precedensnek

mondja az elsőbíróság ítéletét, végül kijelentette, hogy a *védők álláspontjára helyezkedik*. Reméli, hogy a *tábla korrigálni fogja a törvényszék ítéletét.*

Az elnök kijelentette, hogy szombaton délelőtt fogja az ítéletet kihirdetni.

József főherceg-

szanatórium-egylet.

(A gyulai tüdővészellenes egyesület megalakulása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 19.

Lukács György békésmegyei főispán humanus és nemes kezdeményezését siker koronázta. Az eszme, melyet az Alföldön elsőnek megpendített, nagy rokonszenvvel találkozott a vármegye társadalmának minden rétegében. Ami eddig óhaj volt, immár valóvá vált: megalakult a szanatóriumegyesület s ha az Alföld többi megyéi is ily sikerrel működnek, mint Békésmegye, rövid idő alatt felépülhet a szegény tüdőbetegek szanatóriuma.

A főispán hétfő délutánra hívta össze az alakuló közgyűlést. Számosan foglaltak helyet a vármegyeház nagytermében, a zöld asztalok körül.

Lukács György főispán megnyitotta az ülést. Előadja, hogy a folyó év tavaszán a vármegye tüdőbetegek javára alapítványt tett s azután a tüdővészbizottságot küldött ki, melynek az volt feladata, hogy társadalmilag szervezze a szanatóriumegyesületet. A mult hó végén kimondotta a bizottság, hogy megindítja az akciót a szanatórium létesítésére. Ezen határozat alapján kibocsáttattak a gyűjtőleveket, melyeknek egy része beérkezett. Jelentkezett eddig 40 pártoló, körülbelül 120 rendes és 200 rendkívüli tag. Bár a gyűjtőleveket egy része még nincs kézben, az eddigi eredmény mutatja, hogy a társadalom megértette a szanatórium-egylet létesítésének eszméjét, — melynek megalakulását ezennel kimondja.

A közgyűlés elnökül Lukács Györgyöt kiáltották ki, aki Berthóty Istvánt kérte fel jegyzőnek; azután bejelentette, hogy József főherceget az egyesület védnökül kérte fel, ki a védnökséget szívesen el is fogadja. Indítványára a *szanatórium egyesületet József főhercegről nevezték el*, valamint az alkotandó szanatóriumot is és egyszersmint az egyesület védnökének egyhangulag riadó éljenzéssel megválasztották a főherceget.

Ezután Berthóty István felolvasta az alapszabálytervezetet, melyet a közgyűlés szintén elfogadott. Az egylet székhelye Gyula, a szanatóriumba nemi, vallási és nemzetiségi különbség nélkül vétetnek fel betegek. Egyebekben meg van a rendes egyleti szervezet.

Következett az egylet tisztikarának megválasztása.

Elnök lett: Lukács György dr. Elnöknő: Lukács Györgynő.

Tiszteletbeli elnök: Almágy Dénes. Tiszteletbeli elnöknők: gróf Almágy Kálmánné és gróf Wenckheim Frigyesné.

Alelnökök: Fábry Sándor dr., Zöldy János dr. Jegyzők: Berthóty István, Kaczvinszky Lajos dr. Pénztáros: Schmidt Iván. Ellenőr: Dubányi Imre.

Tiszteletbeli tagrak megválasztották Korányi Frigyes dr.-t.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: New-York szépe, operette. Szoyer Ilona vendégfelléptével. (Páros bérletszünet.)

Szombat: Böregér, operette. Szoyer Ilona vendégfelléptével. (Páros bérlet.)

Vasárnap: Délután: Nevezetes kastély, vigjáték. Este: Angot, operette. Szoyer Ilona vendégfelléptével. (Páratlan bérletszünet.)

Szoyer Ilonka negyedik fellépése.

— A postásfiú. —

A Szoyer-tisztelők száma ugyilátszik estérel-estére növekedik, mert a pénztárnál ma is éppen oly nagy az érdeklődés a jegyek iránt, mint az első napon.

A mai előadás azonban a kritikuskak pihenés számba megy, mert a művész gyengélkedése folytán csak nagyon kevés, mondhatni semmisen jutott abból a műélvezetből, a mely az eddigi Szoyer-estéken olyannyira tudta lelkesíteni a közönséget.

Ezt a pihenést felhasználhatjuk arra, hogy egy kissé elmélkedjünk a színház vezetőségnek a közönséggel szemben tanúsított magatartásáról.

A társulat gyengeségét ma már fölösleges volna bővebben ismertetni. Az a bíráló, mely illetékes helyről és a közönség köréből elhangzott, nagyon is indokolt és ha ezzel szemben egyes színészek kuplékban semmibe se veszik ezt a komoly megrovást, akkor ez nemcsak tiszteletlenség, hanem nagyfoku fegyelmeztetésnek jele, a melyet a leghatározottabban meg kell torolni.

Az a báránytürelmű bérlő közönség ezt a téli szezont is bevette, mert hisz kezdettől fogva csakis azért fizette le nehéz szívvel a bérösszeget, hogy a jövő sokat ígérő szezonnra a bérleti jogot magának biztosítsa. Az igazgatóság azonban ezen indokhoz semmi köze, neki kötelessége lett volna a bérlőközönség iránti elismerését azzal kifejezni, hogy annyi rossz előadás után egyszer-másszor egy-egy kiváló vendéget hozasson.

Nagy volt az öröm, mikor a színházi iroda belefújt a nagy trombitába, hogy sikerült Szoyer Ilonkát három előadásra megnyerni. Az öröm csakhamar lelohadt, mikor továbbá értésére adatott, hogy bérletszünetben megy mind a három előadás; de még inkább bántó volt, hogy a további két előadás is bérletszünetben lesz.

Csakis Szoyer Ilonka nagy művészetének, kiváló alakításának és énektudásának köszönhető, hogy ez a báránytürelmű bérlőközönség újból lefizette obolusát, melyet a vezetőség mosolyogva besepert.

A mai előadás még egyéb jellemzőt is produkált. Ismét zsufolásig megtelt a ház, a művész azonban már a délelőtt folyamán gyengélkedett és még az előadás kezdete előtt kétes volt, hogy fel fog-e léphetni a művész, vagy sem. Hét órakor már tudva volt, hogy a művész játszik ugyan, de sem énekelni, sem táncolni nem fog. Itt mutatkozott a vezetőségnek ismét egy nagy hibája. Ha a művész gyengélkedik, akkor tessék annyi regárdal lenni először a művész iránt, hogy annak fellépése ne forsziroztassék, különösen mikor azelőtt három estén nagy és fárasztó szerepeket eljátszott, másodszer pedig tessék annyi regárdal lenni a közönség iránt, hogy ne legyen kénytelen akarata ellenére műélvezet helyett a mi operett-személyzetünk gyenge játéka és éneklése fölött bosszankodni — bérletszünetben.

A hiba tehát tisztán a vezetőséget terheli és meg vagyunk győződve arról, hogy a művész bizonyára mélyen sajnálja az esetet és ha rajta mulott volna, az őt ünneplő közönsé-

gét bizonyára végső erőmegfeszítéssel is kárpótolni igyekezett volna.

A művezetőség arról értesít bennünket, hogy a művész vasárnap kétszer annyi betétet fog énekelni és ezáltal kárpótolni óhajtja a mai veszteséget. A művész az ő hálás érzetével mit is tehetne egyebet? De a művezetőségnek szolgáljon felvilágosításul, hogy ez a mai publikum csak akkor lenne kárpótolva, ha vasárnap meghivatnék belépti-jegy váltása nélkül a színházba, de vasárnap megfizettetni újból a jegyet, hogy a mai veszteségben találjon kárpótlást — ez furcsa logika.

A mai előadásról magáról pedig, miután Szoyer művészetét nem élvezhettük, legjobb hallgatni.

Carolus.

* Szoyer Ilonka marad. Nem volt még Aradon művész a színházban, aki oly mély és maradandó hatással fogta volna meg a közönséget, mint Szoyer Ilonka. Olyan közönség jár most a második emeleti helyekre, a melyet máskor arannyal sem lehetne oda felcsalni. A bérlők majdnem minden előadásra megtartják a helyüket, a földszinti jegyeket pedig egy óra alatt kapkodják szét az emberek. A New-York szépe előadására szerdán nem volt már jegye Gondának, akit ma kérve-kértek sokan, marasztalják itt a szőke csalóányt karácsonyig. Ez meg is történt. Sikerült rávenni Szoyer Ilonkát, hogy pénteken nem bucsuzik az aradiaktól, akiknek a szívébe olyan nagyon beleénekelte magát. Marad még három előadásra, a melyekből kettő bérletfolyamban lesz, egy bérletszünetben. Szombaton így a Svihákok helyett Böregér kerül színre páros bérletben, vasárnap pedig páratlan bérletszünetben Angot, melyben Szoyer az énekművészet netovábbját nyújtja a stacatto-polkával. Hétfőn páratlan bérletben ismétli meg az eljátszott szerepek közül valamelyiket. Így a három estéből az öt után nyolc lesz és Szoyer Ilonka Aradról egyenesen a karácsonyfájához mehet csak Budapestre kedden. Kedden az aradi színházban nem lesz előadás, sem délután, sem este.

* A pozsonyi kétnyelvű színészet vége. Pozsony városi színügyi bizottsága megbízásából Borily Tivadár polgármester, Andrássy Aurél városi főjegyző és Korcs János városi képviselő, a napokban Budapesten jártak a belügyminisztériumban, hogy a pozsonyi színügy jövő rendezéséről tájékozódást szerezzenek. Bezerédj Viktor miniszteri tanácsos tudomására hozta a küldöttségnek, hogy már legközelebb, valószínűleg még e hónap 21-ikén le fog érkezni a város közönségéhez a belügyminiszter leírta, smelyben, a miniszterelnök jóváhagyja a Pozsony-soproni színügy közös rendezésére vonatkozólag kötött egyezséget hat évre, de azon jog határozott hangsúlyozásával, hogy miként a két város mindegyike, a kormány is felmondhassa a szerződést a második év végétől kezdve. Pozsonyi magyar színigazgató Komjáthy János jelenlegi debreceni színigazgató lesz, aki szeptember 15-iek kezd meg a magyar előadásokat Pozsonyban. Bezerédj miniszteri tanácsos, egyúttal kijelentette, hogy a kormány mindent elfog követni, hogy a pozsonyi magyar színészet léte biztosítottassék.

* „Zilahi Gyula cukros ember.“ Zilahi Gyula, az aradi színház igazgatója mult szombaton Gyulán egy hangversenyen működött közre. Ebből az alkalomból a jól szerkesztett „Békésmegyei Közlöny“ a következőket írja:

Kévéssel 8 óra után kezdetét vette a művészestély. Zilahi Gyula lépett először az emelvényre, bár Vértessy Gyula jött volna a műsor szerint elsőnek. Egymásután négy monológot adott elő, melyeket meg megtoldott a közönség óhajára egy humoros jelenettel. Az élet, a tolvaj, a föld és népei, egy bányász szerencsétlensége s végül egy iskolás fiú vizsgái szavalata hangzott el Zilahi ajakáról. A művész eredeti tehetsége, melyet általánosan ismer-

nek az országban, az első szónál meghódította a közönséget és bőven volt része Zilahi Gyulának tapásban és kihívásban.

Zilahi Gyula különben kedvence marad a gyulaiaknak, máskor is gyönyörködhetnek művészetében, hiszen ő lesz az Erkel-szinkör nyári direktora. S hogy mennyire meghódította a közönséget, különösen a szebbik felet, álljon itt a gyulaiak röpke mondása: „Zilahi Gyula cukros ember.“

* Az aradi zenekonzervatoriumban ma este lesz az idény első zsurja a műsor szerint, melyet más helyen közlünk. E kis, rendesen igen sikerült tanítványhangversenyeken nemcsak a növendékek és rokonaik, hanem a zeneiránt érdeklődő idegen is ingyen vehet részt.

A zsába.

(Bohózat 3 felvonásban. Írták: Hennequin és Duwal. A Vigszínház premierje.)

Budapest, december 19

A Vigszínház ma este bemutatott új darabja egyike a legmulatságosabb, legvidámabb és legötletesebb bohózatoknak és bár itt-ott kissé drasztikus eszközökkel is dolgozik, mégis bátran vigjátéknak nevezhetők volna el az ismert, neves szerzők, akik sikereiket a mai darabbal gyarapították.

Ez a bohózat pedig annyival is jobb, mert minden erőszakos trick nélkül való és mert annyira nem frivol, hogy ezt csakugyan még a leányok is megnézhetik pirulás nélkül, mert a szereplő hölgyek mind tisztességesek. Mindössze is csak a darab hőse csapodár, el-elkalandozó férj, a ki hűtlenségét mesés ravasz-sággal leplezi, de a ki végül súlyosan meglakol és javulásában ezer veszély után valóban hinni lehet.

Barisard (Góth) kályhagyáros a hős, a ki derűre borura csalja meg a feleségét, Colletet, (Pécsi Paula) a ki urát a leghűségesebb és becsületesebb férjnek tartja. Csupán az anyós Leclapiérné, egy ezredes katonás özvegye (Nikó) nem hisz a ravasz férjnek, a ki iránt hálával tartozik ugyan, mert megmentette az életét, (kihuzta a Szajnából és ezért kapta meg az ezredesné leányát), de azért gyűlöli a vejét, mert ez folyton emlékezteti őt az életmentésre. Hasztalan azonban az anyós gyanuja, mert Barisard tuljár az eszén. Kalandjait Carajan néven követi el, akiről ravaszul elhíreszteli, hogy szerfelett hasonlít hozzá, sőt igen sok kellemetlensége van miatta. Azonban váratlan veszedelem fenyegeti Barisardot. Megérkezik vidéki barátja, Marcinelle orvos (Hegedüs) a feleségével (Haraszthy). A vidéki asszonyka Scribenek, a híres vigjátékírónak rokona, ismeri a hűtlen férjek összes cselveteit, furfangosságait nagynevű rokona darabjaiból és a ki megesküszik rá, hogy Barisard megcsalja a feleségét, sőt fogad is erre Collette-el.

A II. felvonásban Barisard azt a vakmerőséget követi el, hogy mint Carajan megjelenik a saját házában. Általános bámulat és szörnyűködés. Ekkora hasonlatosság! Mindenki álmélkodik, csupán a vidéki doktorné gyanakodik és mindent elkövet, hogy leleplezze a csalárd férjet. Már-már sikerül is ez neki, a mikor Carajan (Barisard) meg akar szökni. Éppen az ajtóhoz ér, a mikor hirtelen fájdalom lepi meg. A lábába beleütött a zsába, jól magyarul a hezensussz. Egy tapodtat sem tud menni. Ki ül a izzadtság az arcára, mert még néhány pillanat és kiderül a turpisság. Marcinellené már-már diadalmaskodik, ekkor egy hirtelen merész tette szánja el magát. A mikor Marcinelle kivéve mindenki távozik a szobából, az asztal alá bujik s elhítteti Marcinelle utján, hogy egy színészhoz szökött. Nosza szalad az egész tábor a színészhoz.

Ez a felvonás telisded tele van kacagató részletekkel. A közönség ki nem fogy a nevelésből. A derűtség viharában sokszor alig lehet a szereplők szavait hallani. Ez a darab fénypontja.

A harmadik felvonásban végre minden ravaszság ellenére is kiderül férj uram hűtlensége. Meg is lakol érte. Egy órnagy arcul üti. Az asszonyka válni akar, de Marcellenél nem ezt akarta, kibékíti a duzzogó asszonykát, a kit mégis csak szeret az a rossz csont. Mindössze is csak az anyós távozik.

— Ez is ér valamit, — vigasztalódik a férj, a ki szentül megfogadja, hogy Carajan ur meghalt, és ő ismét a legjámorabb férj lesz.

Mindez mulatságos jelenetekben, hatásos helyzetkomikumban játszódik le.

Kitűnően játszottak Góth, Hegedűs, Balassa, Nikó Lina és Harasethy Hermin. Először játszott ma nagy szerepet Pécsy Paula, a ki mindenkit meglepett bájos diszkrét játékával.

A bohózatot Molnár Ferenc kollegánk fordította kifogástalanul, jó magyarsággal.

Iparos társaskör Aradon.

(Az ipartestületi nagyterem — társaskör.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, december 19.

Az aradi ipartestület előjárósága egy körlevelet küldött be hozzánk, melyben tudatja, hogy az aradi iparosok testületi szellemének fejlesztése céljából az ipartestület nagytermét társaskörre alakította át, mely 1902. évi január hó 1-én fog a tagok számára megnyitni.

A társaskör tagjai az ipartestületi tagok s így, aki az ipartestületbe tagként belép, az egyúttal az iparos társaskörnek is tagja. A körlevél szóról-szóra így hangzik:

Tudomásul az aradi ipartestület összes tagjai részére.

Evek óta szálló ige testületünk tagjai között, hogy mennyire szükséges volna az aradi iparosság részére egy iparos társaskör létesítése. Érezte, érzi ma is mindenki hiányát egy oly helyiségnek, ahol a különböző szakbeli iparos polgárság — mint egy családnak tagjai — üres óráikban összejöhetnek s az eddig nem eléggé kifejlődött testületi szellemet a barátságos együttlélt folytán erősíteni és fejleszteni lehessen. Még testvérek között is meglazul a vérbeli kötelék, ha egymástól elváltak élnek, nem hogy közöttünk iparosok között meg ne lazulna, akik sokszor a versenytéren küzdve, egymással szemben találjuk magunkat. Száz és ezer ok diktálja az iparosságnak, hogy a többi társadalmi osztályokhoz képest minden alkalmat megragadjon a szervezkedésre, a tömörülésre, mert a vessző gyenge, de a vesszőkből megkötött kéve erős. Magyarország iparosságának legnagyobb baja a szervezetlenség, az összetartozandóság hiánya, amelynek káros következményeiről már több ízben volt alkalmunk meggyőződni.

Mindenki eljár vasárnaponként valahová szórakozni, de nagyon kevés iparos van olyan, aki azért megy el hazulról, hogy iparos társait keresse fel, hogy valamit halljon az ipari életben előforduló újdonságokról, hogy a saját szakjába tartozó szaklapokat venné a kezébe. Változtak az idők, változtak a viszonyok, ma már minden iparágnak meg van a maga szakközlőnye, vannak kitűnő iparművészeti, nemzetgazdasági, iparpolitikai folyóiratok, melyekből a törekvő iparos képzettségét, szaktudását jelentékenyen bővítheti.

Testületi előjáróságunk f. hó 9-én tartott ülésén azon határozatot hozta, hogy az immár

kellő csinnal berendezett és más célra le nem kötött testületi nagytermet iparos társas kör céljaira is berendezzi, még pedig oly módon, hogy minden rendes tagdíjat fizető testületi tag egyszersmind az iparos körnek is tagja külön tagdíj fizetés nélkül. A kör megnyitása 1902. évi január hó 1-ére határozatott, a mely naptól kezdve minden testületi tag szívesen látott vendége lesz a saját tulajdonát is képező otthonnak.

A kör helyisége el lesz látva politikai társadalmi és szaklapokkal — valamint egyéb szórakoztató és szakbeli olvasmányokkal. A tagok rendelkezésére fog ezenkívül állani az igen mérsékelt díj mellett használható billiárd, kártya, deminó, sakk-játékok. Lesz gondoskodva arról is, hogy a tagok tisztességesen és a legmértányosabb áron ki legyenek szolgálva kávéval, teával, hideg ételek és italokkal.

Adja az ég, hogy előjáróságunk törekvését a legszebb siker koronázza, mi pedig iparos társaink fogjunk össze, s ha talán eleinte egy kissé nehezen is fog menni, de mégis mutassuk meg, hogy él közöttünk az összetartozandóság érzete, él közöttünk a törekvés fölfelé haladni a fejlődés és művelődés lépcsőin és végre él közöttünk azon törekvés is, hogy az eddig első helyen állott és feltékenyen őrzött testületünket fejlesszük, gyarapítsuk, hogy benne mindenkor erős várunkat találjuk fel.

Aradon, 1901. évi december hó 16-án.

Kiss Ferencz,
titkár.

Berán Antal,
elnök.

TANUGY.

(—) A temesvári új piarista gimnázium. Temesvári tudósítónk táviratozza: Wlassics Gyula kultuszminiszter értesítette a várost, az újonnan építendő piarista főgimnázium épületének költségéhez megfelelő részletekben 240.000 koronát vett föl a költségvetésbe.

Vilmos császár és a szobrászok.

(Pohárköszöntő a művészetről.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 19.

— A művészet nevelje a népet és adjon neki ideálokat!

Vilmos császár tegnap ebédet adott a szobrászok tiszteletére s ez alkalommal érdekes pohárköszöntőt tartott a művészetéről, melynek keretében fontos nyilatkozatot tett az antik és modern művészetéről, valamint a művészet alapelveiről.

A pohárköszöntőt azzal kezdte, hogy I. Vilmos császár, az ő nagyatyja, 1886 ban épen ezen a napon nyitotta meg a népismeri muzeumot. Neki is kulturális ünnepe van ma, mert köszönetet mond azoknak a művészeknek, kik a győzelmi fasort szobrokkal ékesítették.

A győzelmi fasor terve Koser tanár zseniálítását dicséri, a szobrok pedig a német művészek magas nivójáról tesznek fényes tanúbizonyságot.

A császár nem küldött ki bizottságokat és nem támasztott konkurrenciát a művészek között, hanem maga szólította fel a szobrászokat a művek elkészítésére. S a művészekkel való direkt érintkezés nagy hasznára vált a dolognak. Minden lehető művészi szabadságot megadott nekik, hogy alkotásaikban képzelmöket semmi se korlátozza s a sikert meg ne akadályozza.

Majd rátért azokra az új áramlatokra, melyek újabban a művészet terén lábrakaptak. Élesen elítéli a naturalisztikus irányt. A szobrászat — ugymond — hála Istennek, tisztán

maradt, nem érintették a beteges áramlatok, de ne is engedjék azokat hozzáférni.

Ne adják fel a szobrászok a régiak alapelveit, mert az a művészet, mely az antik művek alkotóinak tiszta és magasztos alapelveit megveti, az csak gyári munkát teremthet. A művészet nevelje a népet és adjon neki ideálokat, melyekre szüksége van a kemény munkában.

Az ebédén, ahol negyvenhárom művész volt jelen, leirhatatlan hatást tett a német császár beszéde.

Ingyen kenyér!

— Újabb adományok. —

Arad, december 19.

A humánus mozgalom általános jellegeről tanuskodik a gyűjtés mai kimutatása. Az ingyenkenyér céljaira Aradról, a vidékről, sőt még Budapestről is kaptunk adományokat. Azonkívül két gyűjtőív érkezett be, melyek arról tesznek tanúságot, hogy a jótékonyság nemcsak a vagyonosok között virágozik: apró tételek szerepelnek az iven, de örömmel és elismeréssel vesszük azokat, mert nem vészett el az éhezők ügye, ha a szegények is segítik őket filléreikkel.

S az impozáns összegeket és a néhány filléres adakozást egyforma elismeréssel jutalmazzuk; ez is, amaz is nemesen érző szívre vall.

Budapestről az első leánykiházasító egyesület igazgatósága küldött husz koronát, Soborsinból Deli Mariska kisasszony, posta és távirat kiadó 3 koronát, Aradon Berger József ur adott 5 koronát. A gyűjtők Klein Rezső és Pollák Oszkár urak; az előbbi 2 kor. 43 fillért, az utóbbi 2 koronát mutat ki.

A begyűlt összeg kimutatása itt következik:

	Korona
Első leánykiházasító egyesület igazgatósága	20.—
Berger József	5.—
Deli Mariska	3.—
Klein Rezső gyűjtése	2.43
Pollák Oszkár gyűjtése	2.—
Mai gyűjtésünk eredménye ...	32.43
Hozzáadva a tegnap kimutatott	1843.36
Eddigi összes gyűjtésünk ...	1875.79

Klein Rezső gyűjtése. N. N. 23 fillér, Löwenstein, Cziráki Alajos, Flamm Miksa, K. és N. 20—20 fillér, N. N., Buchsbaum és társa, Valaki 10—10 fillér, Sarika, N. N., K. Gy., Gyórfi Antal, B. 6—6 fillér, E., M. L., Pich Ernő, Ling Erzsike, N. N., Karácsonyi 4., Flesch Klára, Gruber István 4—4 fillér, N. N., N. N., K. G., N., Ilonka, Mátyás és Ascher Ferenc 2 fillér, Összesen 2 kor. 43 fillér.

Pollák Oszkár gyűjtése. Lócs E. és társa 50 fillér, N. N. 22 fillér, N. N., Jóbarát, N. N., Lang Mariska 20—20 fillér, Stumper Rózsika, Prokucep Emil, N. N., Weisz Katalin, Pollák Oszkár és Pollák Kálmán II. c. keresk. tanuló 10—10 fillér, Adler Aladár 8 fillér, Összesen 2 korona.

Az adományokat a kiadóhivatal címére kérjük küldeni.

Gyűjtőívvel mindenkinek, a ki hozzánk fordul, szívesen szolgálunk.

Jegyzet. Ha valamely adakozó a kimutatásból véletlenül kimaradt volna, kérjük, sziveskedjék erről a kiadóhivatalt értesíteni.

EGYESÜLETI ELET.

(*) A II. kerületi jót. Fillérasztaltársaság e 21-én délután 2 órakor saját helyiségében (Fácán-utca 7. sz.) tartja a szegény és árva iskolás gyermekek felruházási ünnepélyét s ez alkalommal 53 gyermeket fognak fölruházni és megvendégelni. Az asztaltársaság választmányi ülése 1902. január hó 5-én este 6 órakor, az évi közgyűlés pedig január hó 19-én délután 3 órakor lesz.

Ritter Demkovits von Dobzsanszki Aradon.

(Egy szerelmi kaland vége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 19.

Az aradi rendőrség előtt érdekes szerelmi történet ért ma véget. Egy kolozsvári gazdasági intézeti ex-hallgató két szerelemre tett leánnyal ütött tanyát egy aradi szállodában s élték világukat egy teljes héten át, míg a rendőrség nyomára nem jött a titkos orgiáknak.

Épen azért ne higgye senki, hogy Ritter Demkovits von Dobzsanszki valami előkelő lengyel lovag, mert ezt a nevet csak akkor használja az ifju ex-gazdász, mikor ilyen szerelmi kiruccanásokat csinál, mint az aradi volt.

Az álnevű lovag aradi szereplésének története a következő:

Dobzsanszki Vince a kolozsvári gazdasági iskolának volt hallgatója. Az utolsó iskolai félévire azonban nem iratkozott be, hanem a tandíjat és a szüleitől kapott pénzt szerelmi kalandjainak financirozására használta fel.

Egy kolozsvári mulatóhely tulajdonosától 100 forintért kiváltott magának egy leányt s avval egyenesen Aradra jött. Együttal egy másik leányt is hozott magának és pedig egy barátja számára, aki Vingáról érkezett meg Dobzsanszkival egy időben Aradra.

A két pár az állomás melletti „Vaspálya” szállóban bérelt magának lakást s ott élték világukat zavartalanul és a vendéglős kontójára. A Dobzsanszki Vince bejelentési-lapját a vingai barát töltötte ki így:

Ritter Demkovits von Dobzsanszki

földbirtokos,

Körösbánya.

Az aradi rendőrségnek feltűnt, hogy egy földbirtokos lovag a Vaspálya-szállodában béreljen magának lakást és miután ugyanekkor a vingai csendőrpárancsnokságtól is érkezett egy átirat, mely arra kérte az aradi rendőrséget, hogy az ismeretlen vingai kolléga egy büntügyben nallgassa ki Dobzsanszki Vincét, Angel István dr. alkapitány, miután most már bizonyosan tudta, hogy a ritter név hamis, maga elé idéztette Dobzsanszkit.

Ekkor sült ki azután a nagy randevuzás története. Dobzsanszki tényleg hamisan használta „a lovag Demkovits” nevet és a „földbirtokos” foglalkozást. A vingai alakot azalatt a csendőrök ott letartóztatták a leánnyal együtt, Dobzsanszkit pedig, akinél összesen három fillért pénzt találtak, az aradi rendőrség vette pártfogásába.

A kolozsvári szeretőt illetősége helyére toloncolták, Dobzsanszkit pedig, aki Aradon büntetendő cselekményt nem követett el, szabadon bocsátották. De minthogy pénze nem volt az 54 koronás szállodai számlát kifizetni, de még elutazni sem, arra az időre, míg hazulról pénze érkezik, a városházán adtak neki szállást. Több mint valószínű azonban, hogy

Dobzsanszki hiába vár pénzre s ekkor a rendőrség fogja rendőri utlevéllel hazaküldeni.

Ilyen szomorú vége lett a Ritter Demkovits von Dobzsanszki egy hétig tartott szerelmi kalandjának.

HIREK.

A temesmegyei tisztújítás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 19.

Ma az ország igen sok helyén tartották meg a megyei törvényhatóságok a tisztújítást. Bennünket valamennyi közül csak a temesmegyei tisztújítás érdekel, mely simán és egyhangú választással folyt le.

A tisztújító közgyűlésen Molnár Viktor főispán elnökölt. A közgyűlésnek egyedüli tárgya a tisztújítás volt. Alispáná egyhangulag ismét megválasztották Kabdebó Gergely eddigi alispánt. Az alispán programbeszédét óriási lelkesedéssel kísérte a közönség. Főjegyzővé Joannovics Sándor eddigi főjegyzőt választották. Ezután megválasztották a többi tisztviselőt is, mindannyit egyhangulag. Új embert nem választottak be. Változás mindössze annyi történt, hogy a vingai főszolgabíró a temeskubini, a temeskubinit pedig a vingai járásba választották meg. A jelölésnél ugyan szóba került, hogy Schaffer Dezső ujaradi főszolgabíró Fehértplomra menjen, de a mai tisztújító közgyűlés újra az ujaradi járásba választotta meg Schaffert.

Ezután Szivák Imre országgyűlési képviselő egy hosszabb beszédben méltatta Molnár Viktor főispán működését.

A közgyűlés legérdekesebb szónoka Gaál József főrendiházi tag volt, aki azt indítványozta, hogy Széll Kálmán miniszterelnökhöz a közgyűlés intézzen bizalmi feliratot.

Tisztújító közgyűléseknél mindenestre az első eset, hogy kormányelőköt, csöndes politikai időben bizalmi felirattal tiszteltek meg.

A német dalcsarnokok ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, december 19.

A budapesti egyetemi ifjuság mindig talál olyasmit, a mivel idejét tanulás helyett eltölttesse. Jó szerencse, hogy az ifjuság néha napján olyan dolgokat is üz, melyek dicséretére válnak s melyekért szemrehányás nem illeti.

Most legujabban a budapesti német scoutok és dalcsarnokok ellen kezdett az ifjuság agitálni. Ennek az akciónak a minap egy furcsa kis incidense is volt, a mikor a Tátra-kávéház tulajdonosa díjbirkozókkal megvezetett néhány egyetemi hallgatót, kik a kávéházban zajos tüntetést rendeztek a német kuplák ellen.

Ugylátszik ennek a kellemetlen esetnek a folyamánya volt az a tüntetésféle, a melyet 600 egyetemi polgár rendezett ma este a budapesti orfeonokban.

Budapesti tudósítónk távirata szerint az éjjeli órákban mintegy 600 egyetemi hallgató járta be mindazokat a kávéházakat és mulatóhelyeket, a melyekben német nyelvű előadások folynak. Az ifjuság egyik helyről a másikra ment s az üzlettulajdonosoktól mindenütt reverzálisokat vett, hogy helyiségeikben többé német előadásokat nem tartanak. Ily módon bejárták a Wertheimer, Stefánia, Wekerle, Sport, Mandl és még több kávéházat.

Mindenütt meglehetősen csöndesen viselkedtek és beérték a Kossuth-nóta eléneklésével. Egy helyen egy nemzeti színű zászlót tüztek ki a következő felirással:

„Él magyar, áll Buda még!”

Legérdekesebb volt a Tátra kávéházban, a melynek tulajdonosa, Gruner Jaques már előre értesült a tüntetésekről. Ünnepélyesen várta az ifjakat s mikor azok megjelentek, a Rákóczy-indulót huzatta. Azután ünnepélyesen bocsánatot kért a minapi kellemetlen incidensért. A reverzális különben ő is aláírta.

— Tisztelgések a polgármesternél. Arad új polgármesterének: *Institoris* Kálmánnak szobájában egymást érik a tisztelgő küldöttségek. Tegnap már megemlékeztünk arról, hogy az új polgármesternél tisztelgett az aradi községi iskolák tanítóikara; ezeket még a következő küldöttségek követték a tisztelgésben: Hász Sándor kir. tanácsos vezetése alatt, az aradi ágostai evangélikus egyház, *Deutsch Bernát* vezetésével az izraelita hitközség, az aradi kir. főgimnázium *Burián János* igazgató-, a *Lloyd-társulat* *Bing Vilmos* elnök-, az aradi pénzügyigazgatóság *Beke Károly* igazgató-, az államepítészeti hivatal *Keller Izsó* főmérnök-, és az aradi vendéglősök- és pincérek-egyesülete *Nagy Lajos* elnök vezetése alatt. A küldöttségek vezetőinek megleghangú üdvözlő beszédére *Institoris Kálmán* polgármester a legszívélyesebb beszéddel válaszolt s azután a küldöttségek tagjaival beszélgetett.

— Új királyi tanácsos. A király *Karácsony Gyulát*, Bács-Bodrog megye alispánját, tegnap királyi tanácsossá nevezte ki.

— Kitüntetett színész. A hivatalos lap mai számában olvassuk, hogy egy magyar művész, *Felekiné-Munkácsy Flóra* ritka kitüntetésben részesült. A hivatalos lap közlése így hangzik:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán *Felekiné Munkácsy Flóra*, a budapesti Nemzeti Színház tiszteletbeli tagjának, a színművészet terén félszázadon át szerzett érdemei elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozom. Kelt Bécsben, 1901. évi december hó 18-án. *Ferenc József* sk. Gróf *Széchenyi Gyula*, s. k.

— A polgármesteri banket. Nagy érdeklődéssel keresték már ma azokat az iveket, melyeken a december 21-iki szombat esti polgármesteri banketre az előjegyzések foganatosíthatók. A nagy érdeklődés arra enged következtetni, hogy a banketen *Institoris Kálmán* csaknem minden tisztelője és barátja jelen lesz s így impozáns módon fog kifejezésre jutni az a szeretet, melylyel a polgárság az új polgármestert körülövezi. Az ivtartók kéretnek, hogy az aláírási iveket december 20-án esti 6 óráig *Tedeschi Viktor*hoz, a rendező-bizottság tagjához, *József főherceg-ut* 6. I. em. eljuttatni szíveskedjenek.

— Eljegyzés. *Féli Fekete János* nógrád-megyei birtokos, budapesti lakos e hó 7-én eljegyezte özv. *Adámcsók Mihályné* bájos leányát, *Ninuskát*, a m. kir. orsz. színművészeti akadémia növendékét, *Bemetey F. Károly* aradi ügyvéd sógornójét, Budapesten.

— A király egy főhadnagynak. Nagy feltűnést keltett annak idején a székesfehérvári eset, amikor *Giffing Vilmost*, a 69-ik gyalogezred főhadnagyát, egy katona örületében életveszélyesen megsebesített. A főhadnagy hozzátartozóinak gondos ápolása következtében megélt, fölgyógyult. Most megérkezett a király kedveskedő elismerése; a legfelsőbb elismeréssel egyidejűleg a *signum laudis*t is megkapta a bátor főhadnagy. Ezenfelül kétezer koronát utalványozott Ő felsége a magánpénztárából *Giffingnek*, hogy egészségét teljesen helyreállíthassa.

— Iparhatósági megbizottak választása. Az aradi főkapitányi hivatal és az aradjárási főszolgabíroság mellett működő iparhatósági megbizottakat az 1902-ik évre e hó 29-én választják meg. A választást a városháza földszinti kistermében tartják meg.

— **Két munkaszünetes vasárnap.** A kereskedelmi miniszter december 22-ikére és 29-ikére a vasárnap munkaszünetet felfüggesztette. Az iparosok kívánságára hozta ezt a rendeletet a miniszter, akik karácsonyra és újévre kapott megrendeléseik teljesítése végett kérték, hogy ezen a két vasárnapon is dolgozhassanak.

— **Egy aradi festő képei.** A Reinhardt féle butorraktár kirakata előtt egész napon át sok nézője van két kitűnően sikerült képnek. *Milyle* Kálmán, az ismert és nagytehetségű aradi festőművész képei ezek a figyelemreméltó művek, amelyek valóban érdemesek a megtekintésre.

— **Uj tagosítási törvény.** A ma érvényben lévő tagosítási-törvény revíziója és újból szerkesztése érdekében számos törvényhatóság, így Arad város feliratot intézett az országgyűlés képviselőházához. Miután a folytonos zavargásokat előidéző mai törvénynek revízióját a magyar gazdasági egyesület is kérte, *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter elhatározta, hogy az igazságügyi miniszterrel egyetértőleg új tagosítási törvényjavaslatot dolgoztatnak ki. Ezért a földmivelésügyi miniszter ma az összes törvényhatóságokhoz *kérdőpontokat* küldött kitöltés végett, mely a törvényjavaslat elkészítése előtt a bizottságnak tájékoztatásul fogszolgálni.

— **A fegyelmi vizsgálatok városa.** Alig hiszik, hogy volna még az országban egyetlen törvényhatósági joggal bíró város, mely fegyelmi vizsgálatok sorában oly rekordot tudna felmutatni, mint Hódmező-Vasárhely. Közeledvén az év vége, az egyes hivatalok most állítják össze a különböző statisztikai kimutatásokat s ezek közül a polgármester jelentéséből meg tudható, hogy az idén 34 tisztviselő ellen *rendellettét el a fegyelmi vizsgálat.*

— **Nemesi előnév egy magyar irónak.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Neugebauer* László író, valamint törvényes utódainak, magyar nemességük épségében tartása mellett, az „aszódi” előnevet adományozta.

— **Bizottsági ülés.** Aradváros *központi-választmány*a hétfőn, e hó 23-án délelőtt 11 órakor a városba tanácsstermben ülés tart.

— **Az aradi pénzhamisítók lefénnyképezése.** Az aradi rendőrség ma három „előkelő” vendégét fotografáltatta le a notorius alakok albuma számára. A három előkelő fogoly: *Verboszky* Miklós volt lugosi számvevő, akit a Moskovitz-féle kabátolvajlásért tart fogva a rendőrség, a második: *Foltuc* János volt jegyző, aki az Aradon felfedezett pénzhamisítókban tagja és *Pintye* György, volt politikai detektív, akinek lelkét szintén a pénzhamisítás büne nyomja.

Erdekes jelenet volt az, mikor a fogházfelügyelő a három alakot a fényképezőgép elé állította. Felszólította őket ugyanis, — természetesen merő tréfából — hogy mutatkozzanak be egymásnak. A bemutatkozást *Foltuc* kezdte, így szólván *Verboszky*hoz:

— En *Foltuc* János, volt községi jegyző vagyok.

— En pedig *Verboszky* Miklós, volt lugosi alszámvevő. Van szerencsém.

Es ezzel kezdet fogtak. Csak lovag *Demkovits von Dobzanszki* hiányzott közülök, aki ekkor szintén a rendőrség előtt állott, holmi apró szélhámoskodásért.

— **A tékozlás vége.** A főváros uzsorásai sokat foglalkoztak *Burchard-Bélaváry* Pál. *Burchard-Bélaváry* főrendiházi tag fiának váltóival. A nagy váltóforgalomnak véget vetett az a hirdetés, amely a hivatalos lap mai számában jelent meg és szóról-szóra így hangzik:

Gondnokság. A budapesti királyi törvényszék ezennel közhirre teszi, hogy *Burchard-Bélaváry* Pál budapesti lakost a 36156—1901. sz. jogerős ítélettel tékozlás miatt gondnokság alá helyezte. Budapest, 1901. december 13-án. A budapesti királyi törvényszék.

— **A kieli hasfelmetsző.** Kielben még mindig működik az ismeretlen hasfelmetsző. A rendőrség most újabb irányban nyomoz. Egy bécsi illetőségű diákot pár hét előtt kitiltottak az orvosi egyetemről, mert orvosi műszereket lopott. Erős a gyanu, hogy a tömeges gyilkolást a lopott műszerekkel ez a diák követi el.

— **A budapesti bankegyesület gyásza.** A budapesti bankegyesület cégvezetője és helyettes igazgatója, *Frommer* Izidor, kit Aradon is általánosan ismernek, e hó 18-án Lussinpiccolóban meghalt.

— **Munkanélküliek tüntető körmenete.** A budapesti munkanélküliek ma elhatározták, hogy december 21-ikén nagy tüntető körmenetet rendeznek. Délben fél 2 órakor lesz az összejövetel, aztán a körmenet megindul a Lehel-térről a külső váci-úton, a váci körúton, az *Andrássy*-úton, a *Kerepesi*-úton, *Kossuth* Lajos utcán végig a *Petőfi*-térre. A rendőrség nagy arányú előkészületeket tett.

— **Miss Stone elrablása.** Konstanápolyból jelentik, hogy *Peet* amerikai hittérítő az amerikai követség első dragománjával, *Gargiolóval* Szalonikiba utazott. *Peet*nek azaz utasítása van, hogy *Miss Stone* és utitársa kiszabadítása végett újra kezdje meg a tárgyalásokat a rablókcal.

Az a hír, hogy egy protestáns lelkész *Szerreszben* Sakir bégnél, *Immus* rabló bűntársánál föllismerte *Stone* kisasszonyt és társnőjét, merő koholmány.

— **A Maros szabályozása.** Az Országos Magyar Gazdasági-egyesület közgazdasági szakosztálya tegnap Budapesten *Zselénszky* Róbert gróf elnöklete alatt ülést tartott, a melyen egy csatornázási vita során szóba jött a Maros szabályozásának ügye. *Zselénszky* Róbert gróf ugyanis azt javasolta, hogy előbb a természetes víziutak fejlesztésének munkálatait hajtsuk végre, s csak azután építsük ki a csatornákat. *Hieronymi* Károly erre reflektálva kijelentette, hogy nem osztja *Zselénszky* nézetét. Ne odázzuk — ugymond — messzire a csatornák kiépítését. Természetes víziutaink fejlesztésére szerinte már eddig is nagyon sokat fordítottunk s e munkálatok kétszáz millió koronával befejezettek, de kevés hasznát látjuk ennek, ha csatornákat nem építünk. Ilyen a *Maros*, meg a *Körös* szabályozása is.

— **Elítelt járásbíró.** Lőcséről jelentik: A törvényszék három évi börtönre ítélte *Tomory* János késmárki járásbíró sikkasztás és megvesztegetés büntette miatt. A kir. tábla a büntetést másfél évre szállította le.

— **Uj gimnázium Békésmegyében** Békés-Gyuláról írják: Békésmegyének ez idő szerint három főgimnáziuma van: Békés-Csabán és Szarvason ág. hitv. ev., Békésen ev. ref. jellegű főgimnázium. A vármegye székhelyének, Gyula városnak is meglesz nemsokára az új főgimnáziuma és pedig r. kat. jellegű. A tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy már a szerződés megkötéséről van szó az alapítók és a közoktatásügyi miniszter között, aki ezt az intézetet államsegélyben fogja részesíteni. A szerződés pontozatainak megállapítása végett itt értekezletet tartottak, melyen az elnöklő, *Lukács* György főispánon kívül *Finác* egyetemi tanár, mint *Wlassics* miniszter kiküldötte, továbbá *Schlauch* bíboros püspök, a gróf *Wencksem*-család, Gyula város és a gyulai r. kat. hitközség, mint az alapítók képviselői voltak jelen. A főgimnáziumot még az 1902-ik évben megnyitják.

— **Egy becsületügy.** Mai párbajos világunk abszurd helyzeteinek megvilágítására érdekes az a példa, amit *Göttingen*ből jelentenek. Egy *Pallandt* Ottó nevű törvényszéki jegyző egy társaságban egyszer tréfásan így nyilatkozott:

— Egy bányászt megbírságotk. Nevet nem mondott, de a társaság egy

tagja, egy *Kolle* nevű bányász növendék magára vonatkoztatta a kijelentést és barátai tanácsára alkalmat keresett, hogy *Pallandt*-ot párbajra bírja. *Pallandt* már nem is gondolt arra az ártatlan kifejezésre, amit mondott és hivatalos ügyben a közeli *Zellerfeld*-be utazott. *Kolle* utána ment és egy szállóban talált rá *Pallandtra*. *Kolle* csak annyit mondott;

— Maga pimasz — és arcul ütötte *Pallandt*-ot.

Pallandt, aki a párbajnak elvi ellensége, a sértést polgári bíróság elé vitte. A bíróság hat havi fogházra ítélte *Kolle*-t. Ezt az ítéletet *Kolle* megfelelőbbre. A második fórum *Pallandt* és *Kolle* békés megegyezésre jutottak. *Kolle* megkövette *Pallandt*-ot és ezer márkát fizetett a szegények számára, *Pallandt* pedig visszavonta a panaszát. De az ügy nem maradt ennyiben, mert *Pallandt* felettes hatósága újra pert indított *Kolle* ellen és a bíróság az újabb feljelentés következtében egyhónapi fogságra ítélte *Kolle*-t. A legérdekesebb ebben az ügyben az, hogy *Pallandt* hogyan bűnhődött meg azért, hogy a törvényt tiszteletben tartotta és nem párbajozott. *Pallandt*-ot, aki törvényszéki jegyző volt, az eset után áthelyezték *Hiidesheim*-ba. Mihelyt új hivatalába belépett, tudtára adták, hogy hiába fogja kérni, hogy a *hildesheimi* jogászok asztaltársaságába feivegyék. A *hildesheimi* jogászok, hol annyi törvénytudó és törvényosztó ember van, olyan megvetően viselkedtek *Pallandt*-tal szemben, hogy *Pallandt* elhagyta a bírói pályát és más jogi pályát volt kénytelen választani.

— **Mendemonda Waldensee grófról.** Egy *drezdai* újság közlése nyomán a minap gróf *Waldensee* tábornagról, a kínai expedíciós hadak volt fővezérééről az a hír terjedt el a külföldi lapokban, hogy egy vadászaton csaknem katasztrófa érte. A tábornagy állítólag a *Sziléziában* tartott császári vadászat alkalmával csak csodával határos módon menekült meg attól, hogy egy elsülő fegyver eltalálja. A vadászatot, mondta a hír, azonnal félbeszakították és *Vilmos* császár mélyen megindulva megölelte *Waldensee* grófot, aki kénytelen volt az izgalom miatt azonnal ágyba feküdni. E hírre vonatkozóan most, mint *Berlin*ből táviratozzák, a *Nordd. Allg. Ztg.* kijelenti, hogy egy szó sem igaz belőle.

— **A Kossuth-szoborra** újabbán begyűlt adományok 1901. december 10-én: *L. Bálint* Andor 1 korona, *Szántó* József 1 korona, *Margetics* 2 korona, *Markovics* György 40 fillér, *Bergonczy* Gusztáv anyja emlékére 10 korona, *Bartyk* József 50 fillér, *Porczán* Földessy 2 korona, *Lübeck* Hermann 56 fillér, Arad és Vidéke útján *András* napról 7 korona 80 fillér, *Fehér* asztal *Mülek* Lajos dr. révén 8 korona, *Schwarz-Gruber* fogadás 80 fillér, *Ungermann* József lakodalman *Borhegyi* Károly gyűjtése 8 korona 62 fillér, *Singer* Mihály 1 korona 89 fillér, *Jókedv* asztaltársaság 38 korona 1 fillér, *Álladók* 7688 korona 65 fillér.

— **Egy országot egy távirat miatt.** A nagy nemzeti tragédiák, emberpusztulás, országvesztés indító titkaiba mélyen világít be ez a cím, melyet e sorok fölé írtunk. Egy táviratért, egyszerű üdvözléért nagy csatát, országot és sok ezer derék katonát vesztett el Olaszország az aduai gyásznapon, mely Olaszország jövőjét Afrikában hosszú időre megingatta, amelyet kiheverni mindmáig sem tudott. Erdekesebb és nevezetesebb eset ez, mint a híres emsi távirat, amely Franciaországnak került országába, sok ezer ember életébe és egész „Gloire”-jába. Csak hogy ezt a táviratot az ellenség, *Bismarck* adta fel, tudva és akarva idézván föl azt, ami elkövetkezett, Olaszország számára azonban az aduai gyásznapot egy olasz embernek ártatlan, jelentőség nélküli távirata hozta meg.

Az elhunyt *Crispi* irásai között pár napja néhány levelet találtak az *Umbertó* király aláírásával. A meghaldogult király e levelekben vitatkozik nagy miniszterelnökével, hogy hagyják meg a szerencsétlen kezű *Baratieri* tábornokot az eritreai hadsereg élén, hiszen régi, derék hős katona. Majd befejezi az a háborút. *Crispi* azonban a közvélemény nye-

masa alatt kieszközölte, hogy Baratieri mégis visszahívták s helyébe Baldissera tábornokot küldték ki. A fordulatot megtudta Baldissera generális egy jó barátja, Arezzoló képviselő és abban a hitben, hogy Baldissera már el is utazott, táviratozott neki Eritreába ekképpen:

„Udvözöllek főparancsnok ur! Fejezd be a háborút több szerencsével, mint amennyivel Baratieri megkezdte és vitte.“

A távirat megérkezett az aduai táborba, ahol a főparancsnok kezébe került. A főparancsnok azonban akkor még nem Baldissera, hanem Baratieri volt. A generális elolvasta a táviratot s — még aznap megtámadta az abessziniai csapatokat. Megakarta előzni utódját, hogy az övé legyen a győzelem dicsősége. Es két óra alatt Baratieri hiuságának áldozatul esett mintegy háromezer olasz katonára, az eritrai pozíció és Olaszország presztízse. Ezt okozta egy korán érkezett üdvözlő távirat. Baldissera már későn érkezett: csak a gyászmenetnek lehetett vezére.

— **A szegedi városatyák.** Szegeden a most lefolyt városatyaválasztásokon főtűnő számban kerültek be az újságírók a törvényhatóságba. Megválasztották a következő hivatásos újságírókat: *Békefi Antal, Tömörkényi István, Gallovich Jenő, Palócz László, Kulinyi Zsigmond, Balassa Armin* drt, tehát 6 újságíró, kik közül a „Szegedi Napló“ maga 4 belső munkatárssal van képviselve.

Másik érdekessége a szegedi választásoknak egy petíció, melyet tegnap nyújtottak be a polgármesteri hivatalban. *Kormányos Benő* dr. megválasztását támadja meg ebben egy harmadik kerületbeli polgár a következő szavakkal.

Tisztelt tekintetős Városi Hivatalba a toron alá Szécénrét 10.

Tekintetős városi fő hivatal lögyön szives meghaladni minket néhány rókosai gazdát mink vasárnap szavaztunk egy *Kormányos zsidó* megvött pénzért minket és társai mink nem tudtuk ki ő, csak később tudtuk meg még azt is ígerte, hogyha ő város atya lesz, akkor minyájunknak két évig ingyen ügyvédeskedik. Kérem a tekintetős urakat, ha csak lehet, tűrüljék ki, mert olyankat mond a tek. urakra, hogy majd megmutatja ő, csak legyen városatyá, oszt majd ot az urak mind úgy füttyülnek, ahogy ő akarja, még többet is írnek, de majd máskor. *Varga I. Szegeden.*

A petíció formája teljesen nélkülözi a hivatalos komolyságot; hihető, hogy a vád se nagyon komoly.

— **Kábeltűz Temesvárott.** Nem mindennapi látványnak voltak tanui ma délelőtt a járókelek a temesvár-józsefvárosi vasúti átjárónál. A bázisai vonat mozdonyából egy eltévedt szikra ugyanis felgyújtotta az egyik telefonkábelét. A szikra az összekötőhuzalokat hozta izzásba, melyek viszont felgyújtották magát a kábelszekrényt és tetejét. A kábelszekrény egész berendezése, mint: a *villámhárító-készülék, telefon-készülék, áramfejlesztők, sőt az összekötőhuzalok végei is a tűz martalékaivá lettek.* A tűz következtében — melyet a tűzoltóságnak fél óra alatt sikerült eloltania — megszűnt az összeköttetés csaknem 60 József- és Erzsébet-városi telefon-előfizető között, mert a vezetékek teljesen használhatatlanná váltak. A bajon úgy segítettek, hogy a huzalokat a másik telefonkábelhellel kötötték össze.

— **A karácsonyi külön vonatok.** A magyar államvasutak aradi üzletvezetősége a következő tudnivalók közlésére kért fei bennünket:

A karácsonyi ünnepnapok előtti nagyobb személyforgalom lebonyolítása céljából f. év december hó 23-áról 24-re hajló éjjelen a rendes személyszállító vonatokon kívül *Budapest k. p. u.-tól—Aradig és Püspök-Ladánytól—Szolnokig* egy-egy külön személyvonat fog I. II. III. osztályú utasok részére az érdekelt állomásokon közzétett menetrendek szerint közlekedni, mely külön személyvonatok *Mezőtúron, Gyomán, Bekés-Földváron, Bekés-Csabán, Kétegyháza*n és *Aradon* az előző vonalak sze-

mélyszállító vonataihoz is csatlakozást nyújtanak. A külön személyszállító vonatok indulnak: a) *Budapest k. p. u.-ról* december 23-án éjjel 9 óra 35 perckor, *Aradra* érkezik december 24-én reggel 5 óra 39 perckor, b) *Püspök-Ladányról* indul december 23-án éjjel 9 óra 55 perckor, *Szolnokra* érkezik december 24-én éjjel 12 óra 50 perckor. A külön személyvonatok rendes I. II. és III. oszt. személyvonatu menetjegyekkel, valamint mindazon menetigazolványokkal, melyek a rendes személyvonatokon érvényesek, igénybe vehetők bármely állomásról. Ezen külön személyvonatokon kívül f. év december hó 23. és 24-én a nyári menetrend szerint közlekedő 602. sz. gyorsvonat, mely *Budapest k. p. u.-ról* délután 2 óra 15 perckor indul, ezen két napon már *Budapest k. p. u.-ról* közvetlenül *Aradig* fog közlekedni. Az utazó közönségnek saját érdekében fekszik, hogy a külön vonat közlekedése napján a külön vonatot vegye igénybe, hogy ez általa rendes személyvonat tulsufolása kikerültessek. *Aradon*, 1901. december hó 19-én. *Márk*, üzletvezető.

— **Pánik a színházban.** Ritka kis kellemetlenségben volt része tegnap este — mint nekünk írják — a debreceni színház közönségének, amely nagy érdeklődéssel figyelte a Pillangó kisasszony szomorú történetét. Valaki rossz trófaból, vagy véletlenségből a színház egyik páholynitogatóját bezárta a folyosó kis mellek helyiségébe. Ez aztán dörömbölni és jajveszékelnéi kezdett, úgy, hogy ezt az egész nézőtérén meghallották. A páholyokból többen kiszaladtak, majd a parkett közönsége mozgolódott, míg végre valaki tüzet kiáltott. Erre aztán kitört a pánik. A közönség az ajtó felé menekült, a színészek kiszaladtak a színpadra, a karmester leugrott a pultról s a zenekar vele igyekezett kifelé, sőt még a sugó is kibujt a rejtékéből. Talán teljesen abba marad a színelőadás, ha a pánik közepette a tűzoltóparancsnok a színpadról ki nem jelenti, hogy nincs semmi baj, csak a jegyszédőnöt csukták be... Persze ezt aztán élénk derűtség közt vette, tudomásul a közönség. A zavar lecsendesült, azután mindenki visszaült helyére s folytatták az előadást.

— **Szerző a munkásnékért.** Párisban *Charpentier* Gusztáv zeneszerző, a szegény munkások részére minden vasárnap ingyen színházi jegyeket osztogat s ezzel annak a néposztálynak teszi lehetővé a színház látogatását, amelynek az anyagai viszonyuk különben azt nem engednék meg.

— **A tanító szerencséje.** Nemrég jelentették, hogy mily nagy szerencséje volt *Reuner Lajos* t. gyarmathai tanítónak, a ki három tanítótársával százhuszezer koronát nyert egy bécsi sorsjegyen. *Temes-Kubinból* írják most, hogy *Bartos Remusz* ottani tanító is amolyan főnyereményfelét csinált volna, ha amerikai észszel gondolkoznánk. Ugyanis svájci tehene egy hatvan kilós (?) borjuval ajándékozta meg gazdáját azzal a különlegességgel, hogy a borjunak hat lába van. Amerikában ez több egy főnyereménynél, lévén az ötletes yankee igen leleményes is. Nálunk bizony ez csak borjuszerencse.

— **Aradi kereskedők vasúti kalandja.** Nagy ribillió volt tegnap a temesvár-orsovai vonal kornyai állomásán. Az éjjeli személyvonaton három aradi kereskedő utazott egy szakaszban. *Temesváron* egy jól öltözött fiatalember szállott be ugyanabba a kocsizsákba s csakhamar élénk beszélgetésbe bocsátkozott a kereskedőkkel. Alig indultak el *Temesvárról*, a négy utas leült kártyázní. A fiatalember néhány forintot vesztett. A játékot *Lugoson* abbahagyva, a három kereskedő nekivetkőzött és lefeküdtek. Az utitárs is úgy tett, mintha aludna. Amint a kornyai állomáshoz ért a vonat, az egyik kereskedő felébredt s látva, hogy a negyedik utitárs hiányzik, rögtön a zsebéhez kapott. A pénztárcája csakugyan hiányzott. Lármájára felébredt a másik két utas is. Ezeknek is hiányzott a pénztárcájuk. Kifutottak a folyosó-

ra, hogy a negyedik utitársukat keressék s ekkor vették észre, hogy a keresett utitárs az állomással ellenkező oldalon a vonatról leugrik. A három kifosztott kereskedő elé, póré öltözetben utána ugrott a tolvajnak s nagy hajsza után, a kalauzok segítségével elfogták és bevitték az állomásépületbe. A menekülő, amint látta, hogy elfogják, eldobta a három pénztárcát, amit később megtaláltak. Az állomáson kiderült, hogy a tolvaj *Klein Samu*, egyike a legveszedelmesebb utazó zsebtolvajoknak. Átadták a csendőrségnek.

— **A krassó-szörénymegyei tisztújítás.** A krassó-szörénymegyei bizottsági tagok tegnap *Pogány* főispán elnöklete alatt értekezletet tartottak, melyen kijelölték a megválasztandó tisztviselőket. *Wittich Sándor* moldovai és *Györfly* székuli járási főszolgabírók kivételével a régieket jelölték. A ma megtartott közgyűlésen aztán meg is választották a jelölteket. A közgyűlésen néhány román bizottsági tag megámadta a főispánt, hogy a megyében románok nem lehetnek tisztviselők. A főispán erélyesen visszautasította a vádakát, mert román jelölt nem is jelentkezett.

— **Csőd Strassburger Armin ellen.** A turkevei földesur neve szerepel a hivatalos lapban. A *Budapesti Közlöny* mai száma adja hírül, hogy a szolnoki kir. törvényszék az ismeretlen tartózkodású *Strassburger Armin* ellen a csődöt elrendelte.

— **Meglopott és kigunyolt csendőr.** A krassó-szörénymegyei nadragi csendőrséget valami jókedvű banda nemcsak érzékenyen megkárosította, de még ki is gunyolta. Az órs öt darab szép hizott dísznót tartogatott, lesve és várva az ölésre alkalkalmas időt. A minap a hizóknak egyszerre csak hült helye támadt. A gömbölyged állatokat elvitték s az ismeretlen tettesek a kapura krétával azt írták, hogy „jövőre hat darabot hizlaljatok, mert hatan voltunk most is.“

— **Köszönetnyilvánítás.** A városi árvák részére felállítandó karácsonyfára a következő nemeslelkű urnók és urak voltak kegyesek adakozni:

Salamon Samuné 10 koronát; *Fejér Gyula* 5 koronát; özv. *Lánc Teresia* 4 kor. 40 fillért; dr. *Avarffy Imrené, Avarffy Sarolta, Bing Vilmos, Bonta Döme, DBB, Földes Jánosné, Földes Kelemenné, ifj. Lócs Rezsóné, Ortutay Gyuláné, Papp Livia, Steiner Jakabné, Szabó Albert, Tagányi Gusztávné, 2—2 koronát; Convict. Minorit, Görbe Amália, Ramor Nina, Steigerwald A. 1—1 koronát; N. N., N. W. és Supka Béla 60—60 fillért, L., Novák, V. Y., 40—40 fillért; P. B. 30 fillért, N. n., V. G. Károlyi, Z. B. G. M. 20—20 fillért, M. R. 8 fillért.*

— *Erneyi Gyula* 10 dbr. különféle játékot, *Brunner C.* 10 dbr. különféle játékot, ifj. *Szojka J.* 5 drb. különféle játékot, *Kugler Lala* 1 kötet mesés könyvet, *Széchenyi Kázmárné* 2 fazék szilvaizt, 1 kósárka diót, *Nyári Testvérek* 140 drb. cukrász sapka cukorkát. Hálás köszönetünket fejezzük ki a kegyes adományokért. *Urbán Ivánné* ig. elnök. *Balázs Ferenc*, árvaház igazgató.

— **Bombázás béke idején.** Páratlan látványosságra van kilátásuk a hesszenieknek. Ugyanis, mint *Darmstadt*-ből írják, a katonai parancsnokság egy tüzéségi lövőtér kiszélesítése céljából megvásárolt két kis községet *Wermertshausent* és *Rüddingshausent*. A két kis községet igazi katonai módon fogják eltüntetni a föld színéről. Kivezénylik a 18. hadtest tüzéségét és rommá fogják löni.

— **Bika és kigyó harca.** Braziliának egyetlen francia lapja, az *Etoile du Sud* a következő esetet közli: *Brazília* járatanabb vidékein gyakori a szukuri-kigyó (*enneatus morinus*) mely egy a vízben, mint a szárazon képes megélni. Nem mérés ugyan, de mivel 20 méternyire is megnő, roppant erejénél fogva nagyon veszedelmes az állatokra. — *José Anastacio* minas-geraes-i farmer nem rég tanuja volt egy szukuri és egy növendék bika élet-halálharcának. — *Mikor Anastacio* lovával egy itatóhoz ért, egy fatörzs körül roppant nagyságra szukurit látott feltekerődzve. A kigyó a törzs körül csavarta a farkát, teste első részével pedig egy fiatal bikát igyekezett a vízbe vonszolni. A bika orrából patakzott a vér, mert

a kigyó hatalmas fogaival a fejét ragadta meg. Már már kimerült a bika s ellenfele a vízbe vonszolta volna, mikor Anastacio odaért. Leugrott lováról, s hossza késével kétfelé vágta a kigyót. Ezért a nemes tetteért azonban majd porul járt, mert a küzdelemtől feldühödött bika nekironított s fel is nyársalja, ha le nem lövi.

— **Lehet-e gondolni** szebb meglepetést egy művészies kivitelű életnagyságu fényképnél? Hisz ez nem muló értékű ajándék, hanem olyan, melyet mindenki becses emlékként őriz meg. Porter Vilmos Nagy Aruháza, Aradon igazi nagyvárosias szellem-től indítatva, módot nyújt mindenkinek ahhoz, hogy egy ilyen 65 centiméter nagyságu platin bronz fényképhez teljesen ingyen jusson, csupán a diszes papírkéretért, amelybe a kép foglaltatik és feszítve lesz, térítendő meg. Igényt tarthat pedig ilyen képre minden vevője a Nagy-Aruhának, aki 20 koronáért bevasárol. A karácsonyi bevasárlások alkalmából, az ilyen kedvezmény eléggé nem is méltatható.

— **A legszebb matt-fényképek** Honisch L. István udvari fényképész akad. tag műtermében készülnek. A legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándék. Bármilyen helyi fényképek után készülnek nagytások. Vasuti szabadjegyekre, 6 visit kép 4 korona.

— **A helybeli és vidéki vendőközönség** becses figyelmébe ajánljuk a szolid, ismert Nádler Lajos női- és férfi-divat üzletét, hola karácsonyi idényre külön osztály rendeztetett be, leszállított árakkal, hol minden alkalmas ajándék-cikkek kaphatók, ugy-mint: egy ruha disszel már 108 krajcártól, egy tuat zsebkendő 65 krajcártól, egy kötény már 21 krajcártól stb. minden más cikkekben is, valamint maradék-eladás.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősségei ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Véres családi dráma.

(Egy debreceni díjnek tragédiája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 19

Véres családi drámáról veszünk hírt.

Tökés Lajos debreceni városi hivatalnok ez előtt kilenc esztendővel lépett házasságra egy szép, szelid lelkű leánnyal: Czermon Piroskával. Bihar-Diószegről hozta Debrecenbe s zavartalan boldogságban éltek. A szorgalmas és kötelességtudó férj munkássága révén az Isten adott nekik annyit, amennyiből szerényebb igényeik mellett nagyobb gond nélkül megélhettek.

Házasságukat megáldotta két aranyos gyermekkel. Egy szőke fejű, aranyos, kis fiu és egy ugyanolyan édes kis leánnyal.

Tökés Lajos azután, hogy megélhetésükhöz még több jövedelmet szerezzen, hivatala mellett egy kis fűszerüzletet is nyitott. A bevételük tisztességes volt s takarékos életmódjuk mellett félre is raktak belőle, úgy, hogy napokkal előbb még azon gondolkodtak, hol és merre vegyenek maguknak egy kis szőlőskertet.

Hő vágya volt ez mindkettőjüknek, mert hiszen a szép fiatal asszony két év előtt idegbeteg lett, amely fokozatosan nőtt és aggodalommal töltötte el a jövő iránt. Fiatal férje, hogy gyakori bánatos hangulatától és a gyógyíthatlanság hitétől megszabadítsa nejét, felvitte Budapestre is, gyógykezelte, de a fiatal asszony lelkiállapotán még a valószínűnek tartott gyógyulás reményével sem tudtak segíteni.

Látszólag ugyan megnyugodott, de olykor-olykor mégis csak kitört belőle a bánatos hangulat. Akkor elmondta, hogy férje és gyermekei szeretete nem adják meg neki a boldogságot. Csak az a boldog, akit ideges fájdalom nem bánt, aki egészséges.

Tökés Lajos fiatal feleségét egy hónap előtt szülehez: Diószegre küldte, a honnan mintegy ujjáéledve tért vissza. Még csak gondolatában sem volt a férjének, hogy fiatal nejének szívéből nem halt ki a gyógyíthatlanság hite.

Tegnap az asszonyt megszállta az örület, revolvert vett elő, azután három éves kis leányát magához édesgette, a gyanútl. a gyermeknek szívéhez tartotta a revolvert és agyonlőtte az ártatlan gyermeket.

A kis fiu — mert hiszen minden jel erre mutat, — erre megijedt s mikor édes anyja feléje fordult, menekülve futott előle. Az öt éves kis fiu négykézláb menekült az ágy alá, de az édes anyja utána sietett és a revolverből belelőtt. A lövésre a gyermek tehetetlen lett, de nem halt meg, most az anyja még egyszer s akkor a szívébe lőtt.

A két kis halott véres teteme ott feküdt már az édes anyja előtt, aki akkor felszakította a keblén a ruhát s maga ellen fordította a gyilkos fegyvert. Kétszer lőtt a szíve fölé s harmadszor a szájába röpítette a golyót. Holtan bukott kis gyermekei mellé s a reggel még boldog családi otthont három halott vére öntötte el.

Pár perc múlva óriási csödület lepte el a házat és a véres családi tragédia száz és száz kíváncsi asszony szörnyűködését és könyeit csalta ki. Valaki ezalatt elfutott, hogy a rendőrséget és a városi hivatalban levő Tökés Lajos értesítse a rettenetes esetről.

Arra toll már nem képes, hogy visszaadhassa azt a pillanatot, amikor a családját szerető apa egy órával előbb még boldog csókok után, most már vérbefagyva látta viszont családját tagjait. Mérhetetlen fájdalmában kezeit tördelve, omlott halott gyermekeinek véres hullájára.

Időközben a rendőrség részéről egy rendőrbiztos és a kerületi orvos jelentek meg a helyszínen. Az orvos konstatálta a halált, a rendőrbiztos pedig elzárta a lakást. A népcsődület azonban nem lehetett eloszlatni, a ház előtt tömegre verődött a sokaság és nem osztott el, amíg csak a délután folyamán a rendőrség intézkedésére a kórházba nem vitték a három hullát.

Tökés Lajosné több levelet hagyott hátra, amelyeknek részben zavaros mondataiból következtetni lehet, hogy a szerencsétlen asszony megrendült lelkiállapotban, elsötétült agygyal követte el tettét.

A levelekben ezerszer bocsánatot kér a férjétől, hogy ilyen tettet követett el; de nem bizott a gyógyulásban és meg akart halni. „A gyermekeimet — írja — azért vittem el magammal, mert nem akartam, hogy az én árváim mások kutyái legyenek.”

NAPIREND.

December 20. Péntek. Róm. kath. naptár: Ammon. — Protestáns naptár: Ammon. — Izraelita naptár: Jeruzsálem ostromlása böjt. — Görög-keleti naptár (december 7.): Ambrus. — A nap két 7 óra 31 perckor, nyugszik 3 óra 53 perckor. — A hold két délután, nyugszik 1 óra 2 perc. Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 758.3 milliméter, délután 2 órakor 755.9 milliméter. — Hőmérők reggel 7 órakor C° + 9.0, délután 2 órakor C° + 13.0. Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 2, délután 2 órakor D. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor félderült, délután 2 órakor félborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában Csepesség.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Arad-ra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, sok helyütt csapadék. Szabadságáról emléktárgyak országos múzeuma (szülőház-épület I-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér. Könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11/2—12/2 óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 1/2—2/2 óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-múzeum hegyisége melletti ülésterem.

December 21. A makói uri-kaszinó kalikó-bálja.
December 26. Tombola-estély Uj-Aradon (Martini-vendéglő). — Az új-panóni állami elemi népiskola tantestületének táncmulatsága.

December 29. Földessy Arnold gondokaművész hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.)

December 31. Az aradi és csanádi egyesült vasutak főműhely személyzetének Szilveszter-estélye (Millennium külön terme). — Az aradi kereskedők körének Szilveszter-estélye (Központi szálló.)

Január 4. Református-bál (Fehér Kereszt.) — Az aradi hivatalosok betegsegélyző- és temetkezési-egyletének táncestélye (Kassa-vendéglő.)

Január 5. Az aradi könyvnyomdászok egyletének álarcos-bálja (Fehér Kereszt.) — A II. kerületi jótékony fillérasztársaság választmányi ülése este 6 órakor.

Január 11. Aradvármegye tisztviselőinek táncestélye (Fehér keresztt.) — A pécskai izraelita nőegylet hangversenyyel egybekötött táncestélye (Pécskaváros vendéglő.)

Január 18. Az aradi mérnök- és építész-egylet estélye (Központi szálló.)

Január 19. A II. kerületi jótékony fillérasztársaság közgyűlése délután 3 órakor.

Február 1. Az aradi tanítók és tanítónők bálja.

Február 9. Az aradi szegény tanulókat segélyző egylet tómbolával egybekötött táncestélye (Fehér Kereszt.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szmv. Szolnokról este	8.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.56
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinról délután	2.04	Rádáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.53
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.39
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.04
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbeszről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borosbeszről szv. du.	5.20	Személyvonat este	6.56

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

Budapest, december 19.

Déltőzsde. Buzakinálát mérsékelt, a vételkedv gyöngye. Kedvtelen és bágyadt irányzat mellett néhány ezer métermázsza került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonaneműek bágyadtak. Időjárás borús.

Zárul 12 órakor:

Buza 1902. áprillira	8.63—8.64
Rozs 1902. áprillira	7.32—7.34
Zab 1902. áprillira	7.46—7.48
Tengeri 1902. májusra	5.43—5.44
Répece 1902. augusztusra	11.65—11.75

Zárul 5 órakor:

Buza 1902. áprillira	8.63—8.64
Rozs 1902. áprillira	7.32—7.33
Zab 1902. áprillira	7.44—7.45
Tengeri 1902. májusra	5.42—5.43
Répece 1902. augusztusra	11.60—11.70

Zárul 5 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	652.—
Magyar hitelrészvény	666.—
Leszámitolóbank részvény	424.50
Rima-Murányi vasmű részvény	475.—
Osztrák-magyar államvasút részvény	655.—
Közuti vasút	590.—
Városi villamos vasút részvény	290.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— December 19. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban — fillérig. Oreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 90 — 92 fillérig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 88 — 90 fillérig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 86 — 89 fillérig. Sertéslétszám. December hó 16. napján volt készlet 31,070 darab, december hó 17. napján felhajtott 570 darab, december hó 17. napján elszállított 283 darab, december hó 18. napján maradt készletben 31,354 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, december 19.

Magyar aranyárjádék 40/0	118.70
Magyar koronárjádék 40/0	94.—
Magyar arany 41/20/0	121.35
Magyar ezüst 41/20/0	100.70
Magyar keleti vasut	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	93.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.15
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereményborjegy kölcsön	177.50
Hitassabályozási és szegedi kölcsön	147.—
Osztrák papírjádék	98.83
Osztrák járadék ezüst	98.80
Osztrák járadék arany	118.90
Koronárjádék	95.75
1890-iki államsorjegyek	141.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1590.—
Magyar hitelbank részvény	667.—
Osztrák hitelbank részvény	653.50
Osztrák-magyar államvasut	656.50
20 frankos arany (Napoleonador)	19.05
Német birodalmi márka	117.20
London	239.25
Páris	95.15

CSARNOK.

A kétféle nóta.

Irta: Gárdonyi Géza.

[1]

A szél süítve hordja a havat. Szélben és hóban egy öreg ember jön süppedezve a szőlő-hegy kocsiján. Szür van rajta és a fején báránybőr-süveg. A süveg le van huzva tarkójáig. A szél vissza akarná tolni az öreget, de nem bír vele, hát mérgében csak a szűrt ránkutatja rajta, meg hátrakapdossa hosszú ősz szakállát.

— Haj, — így nyög az öreg, mikor egy helyen térdig sülyed a hóba. — Bizony még megfagyok.

A szél most hátra rántotta a szűrét, mintha le akarná ragadni róla s föl akarná röpteni a magasságba. Egy nagy vászontarisznya lóg az öreg oldalán. A szél fölfújta a tarisznyát és bizony elvitte volna, ha jól meg nincs kötve.

Amint így küzd az öreg a széllal, egy másik alak jön vele szembe. Ez is szűrés és satyakos, de ennek könnyebb a sora; ezt a szél hátba nyomogatja, nem mellé.

Már ekkor besötétedett. A két ember csak akkor ismerte meg egymást, mikor összeért.

— E! Kend-e az, Márton?

— Én vagyok, — felelte az öreg.

A kérdező fiatal ember volt, noha a fiatalágát a szemig lehuzott süveg alatt nem árulta el más, mint a hangja s az arcának egy kis kipirosuló része a szeme körül.

— Hunnan ilyen későn? — kérdezte tovább a fiatal.

— A szomszédbul.

— Ilyen rossz időbe is kódul kend?

— Mit csináljak.

A fiatal ember egy percig némán állott, mintha maga is azon tündődne, hogy mit csináljon az öreg. Aztán hogy a szél közibük szitált egy véka havat, hirtelen határozott:

— Hát, — igymond — gyűjjön be velem a pincébe.

Az öreg kétszer se mondatta magának. A fiatal ember átlépett a garád egy törésén. Az öreg botorkált.

A szél itt még dühösebben fujt. Rázta a lombtalan fákat; fölbontotta itt-ott a lugas-szőlőt és huzgálta, cibálta; majd a pinceháznak rontott: emelgette, ropogtatta a földelüket. A levegő tele volt a fák sóhajásával, ajtók sírásával, tetők recsegésével.

Egy helyen két öreg diófa állt s a között köpcös pinceház. A fiatal ember ide fogta az utat. Jártas kézzel nyitott be s tapogatott a gyertyára, csakhamar gnyjtó sercegett a sötétben s a gyertya lángot kapott.

— No, itt vónánk, — mondotta a fiatal az ajtót betéve. — Üljön le kend. Mingyár tüzet is rakok.

A pinceház pitara volt ez. Ide már a szél nem bírt beférközni. Próbálta ugyan keményen, de nem sokra jutott, hát mérgében csak az ajtót rázogatta.

A pitart borszagú, dohos levegő lakta. Széles, alacsony tűzhely volt egyfelől, másfelől egy szoba ajtaja, meg a pince ajtaja.

Az öreg leült alázaosan, egy kis szalma-

székre a tűzhely mellé. A kezét dörzsölte. Az arca úgy el volt kövesedve a hidegtől, hogy alig bírt beszélni.

— Azt hittem, ez az utolsó éccakám, — mondotta.

— És még karácsony el se mult.

— Má cudar idő, — felelte a fiatal. — Es engöm is ilyenkor küdnek ki.

Belefujt a nedves fergácsba, aztán, hogy az nagy füsttel lobott vetett, folytatta:

— Vendége gyűtt a papnak. A tisztartó meg a kálvinista pap. Őszt asszongya: Erigy ki fiam, Jancsi, hozzá! abból az ürmösből. Mert lássa kend, röggel verik az asztalt. Őszt az uráknál az a szokás, hogy röggel meleg ürmöst isznak.

Az öreg bólintott.

— Ihatik, a kinek van, — felelte csendesen.

S közelebb ült a tűzhöz. Oda tartotta el-kékült, elgémberedett két kezét.

Jancsi meg föltárta a kettős pinceajtót s lement. Csakhamar vissza is tért egy kéltiteres, kormos oldalú fazékkal. Oda tette a tűzhöz.

— No, Márton bácsi, — mondotta. — Itt az ürmös! Most mink is urak vagyunk.

— Haj, de jó lesz, — örvendezett az öreg — Áldjon meg a csillagos ég, Jancsi.

Végigvonta a tenyerét a szakállán. Hosszu, fehér szakállá volt. A hó harmatként ült most rajta. A haja vége összefagyott a szakállával.

(Folytatása következik.)

Városi színház.

Bérlétszünet.

Páros.

Pénteken, 1901. évi december hó 20-án:

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képben. Szöveget írta: Hugh Morton. Fordították: Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét írta: G. Kerker.

SZEMÉLYEK:

Bronson . . .	Polgár S.	Twiddles . . .	Arkossy V.
Harry, fia . . .	Rubos A.	Violet Gray . . .	Szozer Ilona,
Kurd	Palágyi L.	Ratsi Rattatu Boda F.	
Sznifkins . . .	Szabó L.	Patsi Rattatu Nemes S.	
Cora, leánya . . .	Mányai M.	Fricot	Szabó Lajos.
Kenneth	Réti István.	Fifi, leánya . . .	Felhő Rózi.
Blinksy Bill . .	Giréth K.	Színész	Borsodi B.
Kissie	Billik Emma.	Egy suhanc . . .	Klcy Margit.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.*

AZ aradi

zene-conservatórium

Igazgatóság:

Unger Mór, Mütter Müller József, Sperber Frigyes.

1901. pénteken, dec. 20-án tartandó

házi-estélyének
műsora:

1. Dancsa. „Air Varié“ hegedűn Eisler Géza.
2. All.gá. „Magyar dalok“ cimbalmon Zalay Sándor.
3. Rode. „Hangverseny“ 8. sz. I. rész hegedűn Korbuly József.
4. Mozart. „Fantázia“ d. moll zongorán Goldzieher Vilmos.
5. „Beriót. „Hangverseny“ 9. sz. III. rész hegedűn Kál Rezső.
6. Román. A „zsidónő“ című operából éneklő Schwarcz Eva.
7. Popper. „Andacht“ Az erdőben című suitból gondokán Kövesdy Lajos.
8. Viotti. „Hangverseny“ 29. sz. hegedűn Meisztrovich Cornelia.
9. Beethoven. „Sonata“ f. moll I. rész zongorán Löwy Margit.
10. Schubert. „Vonós négyes“ G. moll Unger Mór, Sperber Frigyes, Mütter Müller József és Robitsek Samu ur szíves közreműködésével.

Kezdete este 8 órakor. — Belépti-díj nincs.

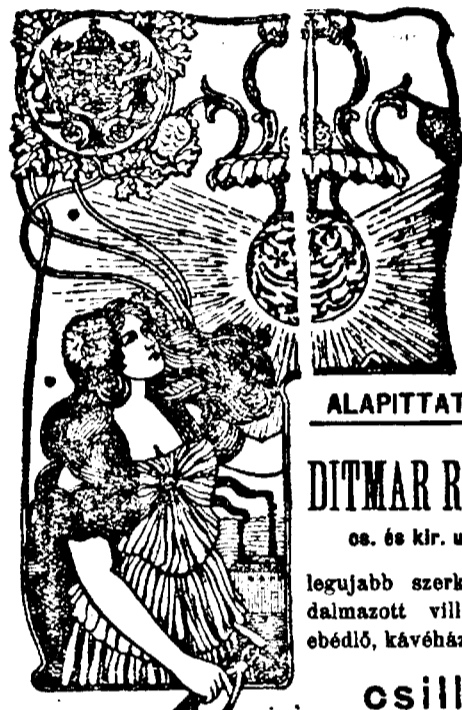
BORHOZ LEGJOBB!!

KITÜNŐ ASZTALIVIZ

és

1695

NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.

ALAPITTATOTT 1850.

DITMAR R. Budapest

cs. és kir. udv. szállító

legujabb szerkezetű, szabaldalmazott villamos szalon, ebédlő, kávéház és vendéglő

csillárai

Gebhart J. és Fia

cégnél

Aradon, Andrassy-tér 16.

kaphatók.

Ugyanott nagyválaszték található: ebédlő, tea, kávé és mocca-készletekből. — Minden egyéb az üveg-, porcellán- és lámpa-szakmába vágó használati- és dísz-tárgyakból.

Legujabb!!

„Kaiser“ zinn-edények.

Christofle ezüst evőeszközök.

Berndorf alpaca-árak.

Telefon-szám: 219.

437

Tisztelettel értesitem szeretett Aradvárosunk nagyrabecsült lakosságát, a közel- és távolból hozzánk szívesen járó közönseget, hogy üzletemet a közelgő

karácsonyi szent ünnepekre

a legujabb

ajándékok

különlegességeivel

szereltem fel, miért is annak szíves megtekintését kérem és maradtam

Arad, 1901. évi december hó.

Kiváló tisztelettel:

MARESCI GYULA

báró Bohus István ur házában,

Aztél Péter- és Zrínyi-utca sarkán, a színház főbejáratával szemben.

1759

Ifj. Czeiler István

fa-árak gyára Aradon, Pöltenberg Ernő utca 7., 8., 9. sz.

I. Gőzfűrészes árak:

Deszkák, padlók és gerendák
tölgy, bükk, dió stb. kemény-
fa nemekből 5 mm. vastagságtól
feljebb.

**Méret szerinti megren-
deléseket is elfogadok.**

Mindennemű keményfa rönköket veszek.

II. Épület asztalosság:

Ajtók, ablakok, padozat
és **parkett** gyors és nagybani
gyártása.

Különlegesség saját gyárt-
mányu **gördülő ablak faredő-
nyökben** (rolók).

**Portallé és modern bolt-
berendezések gyára** stb.

III. Gépeken való fakidolgozások, u. m.:

Fűrészelés (gerenda, palló s
deszka vágások; valamint **kanya-
ritások** (schweifolás, decoupirozás)
gyalulás (egyengetés és vastagság-
ból) **hornyolás** (kelelés) **furás,**
vésés és csapolás olcsó árban
darab vagy munka-óra szerint szá-
mitva. 1173

Cserépszáritó keretek raktáron.

Bellák Mór

1872. uri divat különlegességi raktár

Karácsonyi ajándéknak legalkalmasabb.

Fehérneműek, Cilinderek, Sárczipők
Valódi Jäger alsó ruhák Valódi Pichler kalapok Keztyűk
Karisnyák Angol kalapok Zsebkendők

Vidéki rendelések
pontosan
eszközöltetnek.

Arad, Andrassy-tér 18. Legdivatosabb nyakkendők.

1901. KARÁCSONY! 1901.

KOSSAK JÓZSEF

császár és kir. udvari fényképész

ARADON, Templom-utca 2. szám.

Ajánlja mint legalkalmasabb karácsonyi ajándékot
saját műintézetében készülő utolérhetetlen kivitelű

nagyításait

a legtisztább Platin-tónusban bármily elavult kép után,
valamint mindennemű

szinezett képek

Aquarell, Pastel és olajfestékben. 1888

Művészileg összeállított családi Tabloukat és csoportokat.

Állandó kiállítás az üzlet bejáratában.

Szíves karácsonyi megrendelések mielőbb kéretnek.

STÖHR MÁTYÁS

hangszerüzlete

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Hangszerek, hegedűk, bőgők, harmonikák, cziterák,
gitárok, floták, dobok, klarinétok, szóval mindennemű
hangszerek és az ahhoz szükséges kellékek nagy
választékban vannak készletben.

Tört és régi hegedűket és bőgőket veszek vagy
ujakra becserélek. 1879

Nagy választék flu- és gyermek-ruhákban.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

Hazai angol és francia gyapjuszövetek
nagy raktára.

Mértékszerinti rendelések

Aradon, Vörösmarty-utca 1. szám. saját műhelyemben készítettnek a legújabb divat
szerint, kifogástalan csinos kivitelben.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák, felső- és télikabátok, ulsterek, bundák és köpenyek.

Készlet állandóan mindenféle szörme-árakban.

Katonai, egyenruhák magyar diszruhák!

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

4 frt 34

egy finom üveg-készlet, mely 41 darabból áll, és pedig: 12 vizes pohár, 12 boros pohár, 6 likör pohár, 1 vizes üveg, 1 boros üveg, 1 likör-üveg, 6 kompót-tányér, 1 kompót-tál, 1 csemege-állvány, összesen 41 drb.

6 frt 45

egy hat személynek való étőkészlet, legfinomabb karlsbadi porcellánból, festett és aranyozott diszítással, mely 26 darabból áll és pedig: 6 lapos-tányér, 6 leves-tányér, 6 csemege-tányér, 1 levestál fedéllel, 1 pecsenyétál, 1 főzeléktál, 1 salátatál, 1 tésztatál, 1 saucetál, 1 sauce-alja, 1 só-tartó, összesen 26 drb.

3 frt 95

egy legfinomabb valódi karlsbadi virágos és aranyozott kávé vagy teakészlet, mely 15 darabból áll, és pedig: 1 kávé- vagy teakanna, 1 tejeskanna, 1 cukorkartató fődéllel, 6 csésze, 6 tányér, összesen 15 drb. Meg nem felelő tárgyak visszavételnek és a pénz visszaküldetik. Ládaért 60 kr. számítatik. Megrendelések utánvét mellett az utolsó vasuti állomás megjelölésével eszközöltetnek.

Szabó Albert

üveg, porcellán és lámpa raktára

Arad, Atzél Péter-utca I. szám.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Apró hirdetések.

Minden kishirdetés beiktatása legalább egy koronába kerül és 20 szó lehet, minden további szó 4 fillérbe, vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A kis hirdetések előre fizetendők. Ár-

tesítéseket a kiadóhivatal ad; levélbeni kérdésekhez a válasza való helyeg melléklendő. Telefon értesítéseket nem ad a kiadóhivatal.

Karácsonyra vegyen

legjobb minőségű

Singer-varrógépet**Kalmár József**

1884 műszerésznél

32

forintért

Arad,

Salacz-utca 2.

Műszerű javítóműhely.

Villanycsengők és telefonberendezések.

700—1901. sz.

Pályázati hirdetmény.

A drauczi körjegyzőséghez tartozó Draucz és Duud községben rendszeresített okleveles szülésznői állásokra ezennel pályázat hirdettetik.

A szülésznők javadalmazása:

Drauczon 160 korona évi fizetés és esetenként 80 fillér beteglátogatási díj. Duudon 60 korona évi fizetés és esetenként 80 fillér beteglátogatási díj.

Felhívom pályázni kívánókat, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket határozott felemlítésével annak, hogy melyik állásra pályáznak, legkésőbb f. évi december hó 31-ig a drauczi körjegyzőséghez nyújtsák be.

Draucz, 1901. december hó 17-én.

1783

Muzsaj Géza,

körjegyző.

Mihájlovits Gyula

bádogos mester.

elvállal épület, díszműmunkákat és konyhaberendezéseket.

Üzlet: Templom-utca 4. 1841

Műhely: Batthyányi-utca 21.

Használt ékszertárgyakat új ékszerekre becserélni

legalkalmasabban

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerésznél lehet.

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Legnagyobb választék

karácsonyi és ujévi ajándékokban.

VESZEK ZÁLOGCZÉDULÁKAT.

Hirdetmény.

A f. évi december hó 22-ére kitűzött

hegyközségi közgyűlés

közbejött akadályok folytán bizonytalan időre

elhalasztatott.

Világos, 1901. december hó 19-én.

1784

Hegyközségi előljáráóság.

Felülmul minden eddig létezőt

Sultán Rum,

(alcoch. sacch. t. hg.)

mely a theának rendkívül kellemes és zamatos izt kölcsönöz.

Ara 1/2 literes üveg 80 kr., 1 liter 1 frt 50 kr.

Kitünő ízével páratlanul áll a

Sultán thea.

Ara: 1 deka 10 kr., 1/8 kilo 1 frt, 1/4 kilo 2 frt.

Gyermekek és felnőtteknél egyaránt kipróbált kitünő hatású szer tüdőbaj, köhögés, nehéz lélegzés, angolkór, csuszos bajok ellen a

Kellemes izü, friss

Csukamájolaj.

Ara egy üvegnek 1 forint.

Délmagyarország részére kizárólagos raktár:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriuma

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Karácsonyi és ujévi ajándékoknak

alkalmas

fényképek**KLAPOK ALAJOS**

Arad, Minorita-palota (Templom-utca)

kaphatók.

1712

Lázár Gyula

fűszer, csemege, bor, pezsgő, rum, tea és cognac kereskedése és asványvizek főraktára

Aradon, Andrassy-tér 19. szám,

(a Központi szálloda-épületben.)

Gyors és pontos kiszolgálás mellett mindenkor friss és jó áruk a legolcsóbb áron.

Készpénz fizetésénél 2 százalék pénztári jutalék.

Karácsonyfadísz-cukorkák dus választékban!

1718

Telefon 344.

Egy a jegyzői teendőkből

jártas

irnok

alólirottnál azonnal

alkalmazást nyerhet.

Kurticsón, 1901. december hó 18-án.

Szerény Sándor,

1785

jegyző.

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

193780—901. F. IV. szám.

Hirdetmény.

A közbesíthetlen és fölös szállítmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés útján, d. e. 9 órákor az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghívatik.

állomason	t. é. december hó
Pozsony	23-án
Kassa	23-án
Pécs	27-én
Szatmár-Németi	27-én
B.-Csaba	27-én
Bpest. ny.	30-án
Ujvidék	30-án
Eszék	30-án

Budapest, 1901. december hóban.

Az igazgatóság.